

UNIVERSITETI "A. XHUVANI" ELBASAN
FAKULTETI EKONOMIK

TEMË DIPLOME

Master Shkencor në

Ekonomia dhe e Drejta ne Tregjet Nderkombetare

***PËRAFRIMI I LEGJISLACIONIT TREGTAR SHQIPTAR
ME ATË TË BE-SË. Detyrat ne kuader te kapitullit 6 te
integrimit***

PUNOI

Kreshnik Çela

PRANOI

Prof. Asoc. Dr. Arber Gjeta

Dr. Silvana Dode

Përmbajtja	
Hyrje	3
Përafrimin i legjislacionit tregtar fushat kryesore të ndikimit.....	4
Rëndësia e përafrimit të legjislacionit tregtar shqiptarë me atë të Bashkimit Evropian	2
Vështrim historik mbi zhvillimin e së drejtës tregtare shqiptare	8
Kapitulli I.....	8
Historiku i legjislacionit tregtar shqiptar në kohën e Ahmet Zogut	9
Historiku i legjislacionit tregtar shqiptar në kohën e Komunizmit.....	11
Legjislacioni tregtar shqiptar pas rënies së Komunizmit.....	14
Kapitulli II.....	8
Reforma e parë në të drejtën tregtare Shqiptare.....	16
Ligji për Shoqëritë Tregtare	17
Ndalimi i konkurrencës	22
Ligjet e vecanta	23
Kapitulli III	24
Integrimi i Shqipërisë në Bashkimin Evropian (BE	24
Ligjet tregtare të BE-së:.....	29
Format juridike të shoqërive në Shqipëri.....	31
Ligj 129/2014 Shtesa dhe ndryshime të ligjit nr 9901 i 2008.....	32
Kapitulli IV	
Përafrimi i legjislacionit shqiptar tregtar me legjislacionin e BE-së Marreveshja e Stabilizim Asocimit Shqiperia drejt BE-së.....	33
Legjislacioni i Bashkimit Evropian direktivat tregtare.....	33
Ligji nr 110/2012 për përafrimin e legjislacionit Shqiptarë me atë të BE - së.....	42
Trajtimi i konkurrencës sipas legjislacionit të BE-së.....	44
Bashkimi ndërkufitar i shoqërive tregtare me përgjegjësi të kufizuar Direktiva 2005/56/KE.....	46
Progres raportet për integrimin e Shqipërisë në Bashkimin Evropian.....	49
Përfundime	67

Hyrje

Tregtia është një aspekt kyç i zhvillimit ekonomik dhe i integritetit të një vendi në kontekstin ndërkombëtar. Për të pasur qasje në tregjet më të gjera dhe për të ndërtuar marrëdhënie të qëndrueshme ekonomike me vendet e tjera, Shqipëria ka filluar procesin e përafimit të ligjislacionit të saj tregtarë me atë të Bashkimit Evropian (BE). Ky proces synon harmonizimin e standardeve, rregullave dhe procedurave tregtare në Shqipëri me ato të BE-së, me qëllim për të krijuar një mjedis të favorshëm tregtar dhe për të përmirësuar integritetin në sektorin e tregtisë.

Parashikimi dhe zbatimi i ligjit të BE-së në Shqipëri ka shumë përfitime. Mënyra më e rëndësishme për të arritur këtë është përmes anëtarësimit në BE, por deri atëherë, Shqipëria ka marrë iniciativa për të zbatuar rregullat dhe direktivat e BE-së në fushën e tregtisë. Përafimi i ligjislacionit tregtarë shqiptarë me atë të BE-së siguron të njëjtat kushte për tregtinë e brendshme dhe atë të jashtme, duke u nisur nga standardet dhe rregullat e pranuar në BE.

Procesi i përafimit tregtar synon zhvillimin e kapaciteteve institucionale, legislative dhe administrative të Shqipërisë në sektorin e tregtisë. Shqipëria duhet të përshtatë legjislacionin e saj përkatës, duke integruar direktivat e BE-së dhe duke ndryshuar sipas rregulloreve tregtare për të përmbushur standardet e kërkuara. Një aspekt i rëndësishëm i përafimit është implementimi i mekanizmave të mbikqyrjes dhe vlerësimit për të siguruar zbatimin e saktë dhe të ndershëm të ligjit të përafërt tregtar.

Në përpyekjen për të përafuar ligjin tregtar shqiptar me atë të BE-së, Shqipëria është duke përballur sfida të ndryshme. Një prej sfidave kryesore është kapaciteti institucional dhe administrativ i kufizuar për të zbatuar dhe monitoruar ligjin e përafërt. Në mënyrë që të realizohet një përafërtim sa më efektiv.

Legjislacioni tregtar është një nga aspektet kryesore të çdo vendi në organizimin e aktivitetit ekonomik dhe tregtisë. Për një vend si Shqipëria, i cili është duke u përpjekur të integrohet në Bashkimin Evropian, përafrimi i legjislacionit tregtar me atë të BE-së është një proces kyç për përgatitjen e tregut për anëtarësinë e mundshme.

Përafërimi i legjislacionit tregtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian ka për qëllim harmonizimin e rregullave dhe standardeve tregtare me ligjshmërinë dhe praktikën evropiane. Ky proces kërkon njohjen dhe implementimin e direktivave të BE-së në legjislacionin vendas, si dhe përmirësimin e kapaciteteve institucionale për zbatimin e tyre efektiv.

Në kontekstin e përafërimit të legjislacionit tregtar, disa nga fushat kryesore të ndikimit janë:

1. **Drejta e konkurrencës:** Shqipëria duhet të përafrojë ligjet dhe politikën për të mbrojtur konkurrencën e lirë dhe të parandaluar veprimet antikonkurrense. Krijimi i një autoriteti konkurrence të pavarur dhe vendosja e rregullave të ndëshkueshme për prishjen e konkurrencës janë sfidat kryesore në këtë fushë.
2. **Standardet teknike dhe siguria e produkteve:** Përafërimi me direktivat e BE-së për standarde teknike dhe siguri të produkteve është një aspekt thelbësor për tregun shqiptar. Rritja e nivelit të siguri dhe cilësisë së produkteve të ofruara në tregun shqiptar do të ndihmonte në rritjen e besimit të konsumatorëve dhe në hapjen e derve për tregtinë ndërkombëtare.
3. **Procedurat doganore dhe doganat:** Përafërimi i procedurave doganore dhe rregullave të kontrollit të kufijve me ato të BE-së

është i rëndësishëm për zhvillimin e tregtisë ndërkufitare. Ndërtimi i një sistemi doganor efikas dhe transparent është një nga kushtet kyçe për integrimin e suksesshëm të Shqipërisë në tregun e përbashkët evropian.

4. **Rregullimi financiar dhe bankar:** Përafërimi i legjislacionit financiar dhe bankar shqiptar me atë të BE-së është një tjetër sfidë e rëndësishme. Rritja e transparencës, sigurisë dhe stabilitetit të sistemit financiar dhe bankar do të ndihmonte në krijimin e një mjedisi të favorshëm për investime të brendshme dhe të huaja.

Përafërimi i legjislacionit tregtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian është një proces i rëndësishëm për modernizimin dhe integrimin e tregut shqiptar në tregun e përbashkët evropian. Duke iu përgjigjur sfidave të përafërimit, Shqipëria do të përfitonte nga avancimi i sistemit tregtar, krijimi i mundësive të reja tregtare dhe rritja e investimeve të huaja. Në të njëjtën kohë, ky proces kërkon angazhim të vazhdueshëm dhe bashkëpunim të ngushtë me institucionet evropiane për të arritur qëllimet e përafërimit tregtar dhe për të siguruar një marrëdhënie të suksesshme me Bashkimin Evropian.

Arsyet për të zgjedhur këtë temë dhe rëndësia e përafrimit të legjislacionit tregtar shqiptarë me atë të Bashkimit Evropian (BE)

Arsyeja pse kam zgjedhur si temë diplome "**Përafrimi i legjislacionit tregtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian**" është për shkak të rëndësisë dhe aktualitetit që paraqet kjo temë për Shqipërinë si vend kandidat për anëtarësim në BE. Në vazhdim, kam renditur disa arsye të tjera të cilat paraqesin rëndësinë që ka kjo temë dhe disa arsye të cilat justifikojnë zgjedhjen e saj janë:

1. **Procesi i integrim në BE:** Përafërimit i legjislacionit tregtar është një hap kryesor në procesin e integrim-it të Shqipërisë në BE. Duke shqyrtuar këtë temë, mund të hulumtojmë dhe analizojmë zhvillimet e fundit në përafrimin e legjislacionit tregtar shqiptar me atë të BE-së, si dhe ndikimin e tyre në integrimin e vendit në tregun e përbashkët evropian.
2. **Rritja e konkurrueshmërisë:** Përafërimit i legjislacionit tregtar me atë të BE-së mund të ndihmojë në rritjen e konkurrencës së biznesit shqiptar në tregun evropian. Duke analizuar rregulloret dhe standardet tregtare të BE-së dhe mënyrën se si ato ndikojnë në konkurrencën e tregut, mund të identifikojmë sektoret dhe politikat specifike që kanë nevojë për përmirësim për të përshtatur me standardet evropiane.
3. **Avantazhet dhe sfidat për tregtinë shqiptare:** Analiza e përafërimit të legjislacionit tregtar mund të japë një vështrim të thelluar në avantazhet dhe sfidat për tregtinë shqiptare. Mund të hulumtojmë çështjet e doganave, procedurat e importit dhe eksportit, standardet teknike, rregullimin financiar dhe të tjera aspekte të legjislacionit tregtar që ndikojnë në tregtinë shqiptare me vendet anëtare të BE-së.

4. **Ndikimi në jetën e përditshme të qytetarëve shqiptarë:** Përafërimit i legjislacionit tregtar me atë të BE-së ka ndikim në jetën e përditshme të qytetarëve shqiptarë. Nëpërmjet analizës së rregulloreve për sigurinë e produkteve, të drejtave të konsumatorëve, konkurrencës së lirë, etikës së biznesit, mund të shqyrtojmë se si përafërimit i legjislacionit tregtar ka ndikuar në mbrojtjen e konsumatorëve dhe përmirësimin e cilësisë së produkteve në tregun shqiptar.

Përmes hulumtimit dhe analizës së këtyre aspekteve, ne mund të kontribuojmë në debate dhe diskutime për përafërimitin e legjislacionit tregtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian dhe të japim rekomandime për përmirësimin e sistemit tregtar në Shqipëri në kontekstin e integrimit evropian.

1.2 Vështrim historik mbi zhvillimin e së drejtës tregtare shqiptare

Zhvillimi i të drejtës tregtare në Shqipëri ka përjetuar një sërë sfidash dhe transformimesh historike nëpërmjet periudhave të ndryshme politike dhe shoqërore. Këto ndryshime kanë ndikuar në përmirësimin e sistemit tregtar dhe harmonizimin e tij me standardet ndërkombëtare. Në vazhdim, do të jap një pasqyrë të përgjithshme të zhvillimit historik të të drejtës tregtare në Shqipëri.

Pas pavarësisë së Shqipërisë në vitin 1912, vendi pësoi një fazë intensive modernizimi ligjor. Krijimi i ligjeve dhe institucioneve tregtare filluan të organizohen, duke përfshirë themelimin e Gjykatës së Tregtisë dhe Kodin e Tregtisë. Megjithatë, gjatë periudhës së Mbretërisë së Zogut dhe regjimit komunist, politikat dhe ligjet tregtare u ndikuan nga ndryshime ideologjike dhe politike.

Në vitet e komunizmit, Shqipëria kaloi në një ekonomi të planifikuar që kontrollonte plotësisht tregun. Bizneset private u zhbënë dhe tregtia e jashtme u rregullua me qëllime ideologjike. Ligjet dhe rregulimet tregtare u përshtatën për të përshtatur me modelin socializëm, duke kufizuar lirinë e tregtisë dhe të aktivitetit ekonomik privat.

Pas rënies së regjimit komunist në vitin 1991, Shqipëria filloi një proces transformimi drejt një ekonomie tregu. Për të përmbushur kërkesat e integrimit evropian dhe për të tërhequr investime të huaja, vendi nisi një program të gjerë reformash ligjore dhe institucionale në fushën tregtare.

Në këtë kontekst, një seri ligjesh dhe rregullore tregtare u miratuan për të përshtatur sistemin tregtar shqiptar me standardet ndërkombëtare

Krijimi i Ligjit të Tregtisë së Brendshme dhe Ligjit të Konkurrencës ishin hapa të rëndësishëm drejt përmirësimit të mjedisit tregtar në Shqipëri. Në të njëjtën kohë, krijimi i institucioneve tregtare të pavarura si Autoriteti i Konkurrencës dhe Autoriteti Doganor ishin hapa të rëndësishëm për zbatimin e rregullave tregtare dhe monitorimin e aktivitetit ekonomik.

Megjithatë, është e rëndësishme të theksohet se ende ka sfida dhe hapësira për përmirësim në sistemin tregtar shqiptar. Korruptimi, formalitetet e tepërta administrative, mungesa e mbështetjes për bizneset e vogla dhe të mesme, si dhe vështirësitë në zbatimin e ligjit janë disa prej sfidave që akoma janë në fokusin e reformave tregtare në Shqipëri.

Gjithsesi, me angazhimin e vazhdueshëm dhe përmirësimin e legjislacionit tregtar, Shqipëria mund të përfitojë nga integrimi në tregun e përbashkët evropian dhe të krijojë një mjedis tregtar tërheqës për investitorët vendorë dhe të huaj.

¹ Historia e lashtë e Shqipërisë dhe e shqiptarëve.
(Janet Dine, Prill 2016)

Kapitulli I

1.1 Historiku i legjislacionit tregtar shqiptar në kohën e Ahmet Zogut.

Në kohën e Mbretit Ahmet Zogu, legjislacioni tregtar në Shqipëri ishte i bazuar në ligjet dhe rregulloret të ndryshme që përcaktonin rregullat dhe procedurat e tregtisë brenda vendit. Disa nga ligjet dhe rregulloret më të rëndësishme ishin:

1. **Kodi i Tregtisë:** Në vitin 1928, u miratua Kodi i Tregtisë në Shqipëri. Ky Kodi përcaktonte rregullat dhe procedurat për tregtinë brenda vendit, duke përfshirë çështjet e licencave tregtare, dokumentacionin e nevojshëm për import dhe eksport, dhe rregullat për doganat.
2. **Doganat:** Ligjet dhe rregulloret për doganat kishin një rol të rëndësishëm në legjislacionin tregtar në kohën e Ahmet Zogut. Këto rregulla përcaktonin tarifatat doganore, procedurat për import dhe eksport të mallrave, dhe kontrollin doganor.
3. **Regjistrimi i kompanive:** Në kohën e Ahmet Zogut, ekzistonte një proces i veçantë për regjistrimin e kompanive dhe bizneseve. Këto procedura përfshinin aplikime, verifikime dhe dhënien e lejeve për të filluar dhe operuar biznesin.
4. **Rregullat për tregtinë e huaj:** Ligjet dhe rregulloret për tregtinë e huaj përcaktonin rregullat dhe procedurat për kompanitë dhe individët që kryenin tregti me vende të tjera. Këto rregulla përfshinin licencat e nevojshme, dokumentacionin për import dhe eksport, dhe rregullat për pagesat ndërkombëtare.
5. **Rregullat e kontratave tregtare:** Legjislacioni tregtar gjithashtu përfshinte rregulla të veçanta për kontratat tregtare. Këto rregulla përcaktonin të drejtat dhe detyrimet e palëve në një kontratë

tregtare, si dhe procedurat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve dhe kontestimeve të mundshme.

Ka pasur ndryshime dhe plotësime të legjislacionit tregëtar gjatë periudhës së Mbretit Ahmet Zogu, si dhe ndryshime të tjera të rregullave dhe procedurave tregëtare.

Legjislacioni tregëtar në kohën e Ahmet Zogut, mbretit të Shqipërisë nga viti 1928 deri në vitin 1939, ishte i bazuar në ligjet e trashëguara nga periudha e sundimit osman. Në vitin 1929 u miratua një ligj i ri i tregtisë që synonte të rregullonte dhe promovonte zhvillimin e sektorit të tregtisë në Shqipëri.

Nëpërmjet këtij ligji u krijua një sistem regulativ për regjistrimin e bizneseve dhe tregtarëve. Ligji përcaktonte procedurat për hapjen e dyqaneve dhe licencimin e bizneseve të ndryshme. Gjithashtu, ai vendoste rregulla për taksat e tregtisë dhe doganat, si dhe për marrëdhëniet kontraktuale dhe të drejtat e pronësisë në lidhje me pronat tregëtare.

Ligji i tregtisë promovonte edhe investimet e huaja në sektorin e tregtisë, duke lejuar themelimin e kompanive të huaja dhe tregtarëve të huaj të vepronin në territorin shqiptar. Ahmet Zogu gjithashtu promovoi hapjen e portave dhe ndërtimin e rrugëve për të përmirësuar infrastrukturën e transportit dhe tregtisë në vend.

Megjithëse legjislacioni tregëtar në kohën e Ahmet Zogut u përpunua dhe u rregullua për të promovuar zhvillimin e sektorit të tregtisë, ekonomia e Shqipërisë në atë kohë ende ishte kryesisht e bazuar në sektorin bujqësor dhe mungonte industrializimi i përparuar.

²Në kohën e Mbretit Ahmet Zogu, gjatë periudhës 1925-1939, u bë një përpjekje për të modernizuar dhe rregulluar sistemin tregëtar në Shqipëri. Gjatë kësaj

-
1. ² ^ Zog I, King of Albania
 2. ^ Vlora, Eqrem bej; Von Godin, Amelie (2010) [1955-56]. Ndhimesë për historinë e sundimit turk në Shqipëri. Vëll. 2. Tiranë: 55. fq. 208. ISBN 978-99943-56-89-8.
 3. ^ Selmani, Hysen (2008). Nga notimet e Zogut I, mbretit të Shqiptarëve. Kristalina-KH. fq. 19–20. ISBN 9995665085.
 4. Basic Economics: A Citizen's Guide to the Economy, Thomas Sowell
 5. Titulli: Kodi Civil i vitit 1929 (Origjinali: Kodi Civil i vitit 1929 Gjinia: Drejtësi Shtëpia botuese: Alb Juris Viti: 2010 Fq. 512 ISBN: 978-99956-854-1-8

periudhe, u miratua një sërë ligjesh dhe masa që kishin për qëllim të rregullonin dhe promovonin aktivitetin e tregtisë në vend.

Një ndryshim i rëndësishëm ishte hartimi i Kushtetutës së vitit 1928, e cila siguronte lirinë e tregtisë dhe investimeve. Ligji mbi Tregtinë dhe Komercinë u miratua në vitin 1929, ku u rregulluan disa aspekte të tregtisë, siç ishin kontratat, pronësia intelektuale, transporti, dhe importi dhe eksporti i mallrave.

Gjithashtu, Ahmet Zogu ndërmoi disa hapa për të promovuar tregtinë dhe investimet në Shqipëri. Ai inkurajoi krijimin e kompanive të reja, krijimin e tregjeve dhe qendrave tregtare, si dhe promovimin e eksporteve shqiptare në tregjet ndërkombëtare.

Megjithatë, është e rëndësishme të përmendet se ndikimi i ligjeve dhe përpjekjeve për rregullimin e tregtisë ishte i kufizuar në kohën e Ahmet Zogut. Regjimi i tij autoritar dhe mungesa e institucioneve të forta shtetërore dhe ekonomike e bënë të vështirë zbatimin dhe mbikëqyrjen e plotë të legjislacionit tregtar. Gjithashtu, Shqipëria në atë kohë ishte një vend me infrastrukturë të kufizuar dhe një ekonomi shumë të dobët, gjë që ndikoi në zhvillimin e tregtisë në përgjithësi.

1.2 Historiku i legjislacionit tregtar shqiptar në kohën e Komunizmit.

Në kohën e regjimit komunist në Shqipëri, që zgjati nga viti 1944 deri në vitin 1991, ekzistoi një sistem tregtar i planifikuar dhe kontrolluar nga shteti. Komunistët ndërmorën një transformim të plotë të sistemit ekonomik në vend, duke krijuar një ekonomi të planifikuar duke eliminuar pronësinë private.

Shteti kontrollonte çmimet, prodhimin, importin dhe eksportin e mallrave, duke përdorur plane pesëvjeçare për të planifikuar sektoret e ndryshme të ekonomisë.

Gjatë kësaj periudhe, regjimi komunist vendosi ndalime të ashpra mbi tregtinë private dhe të huaj. Përpyekjet për tregti private u shfuqizuan, ndërsa bizneset private u nacionalizuan dhe u përfshinë në sistemin e planifikuar të ekonomisë shtetërore.

Në Shqipëri gjatë kohës së komunizmit, tregtia me vendet e tjera ishte e kufizuar dhe e kontrolluar nga shteti. Importi dhe eksporti i mallrave ishin në dorë të shtetit, dhe të gjitha transaksionet me jashtë duheshin bërë nëpërmjet organizatave shtetërore të specializuara.

Në një sistem ku shteti kishte kontroll të plotë mbi ekonominë dhe tregtinë, ligjet tregtare ishin në përputhje me ideologjinë komuniste dhe u përdorën për të mbështetur politikat ekonomike të regjimit. Tregtia private ishte e kufizuar dhe e ndaluar, dhe ligjet tregtare ndërhyrnin në të drejtat dhe liritë e individëve në fushën e tregtisë.

³Gjatë kohës së komunizmit në Shqipëri, tregtia ishte e kufizuar dhe e kontrolluar nga shteti, dhe shumica e vendimmarrjes dhe organizimit të tregtisë ishin në duar të qeverisë komuniste. Në kohën e regjimit komunist në Shqipëri, nga viti 1944 deri në fund të viteve 1980, ekzistoi një sistem tregtar i planifikuar dhe kontrolluar nga shteti. Regjimi komunist implementoi një ekonomi planifikuar dhe kontrolluar, ku tregtia private ishte ndaluar dhe shumica e sektorëve ekonomikë ishin nën pronësinë dhe kontrollin e shtetit.

Në fillim të regjimit komunist, u vendos një moratorium i përkohshëm mbi pronat private dhe bizneset private u nacionalizuan. Më pas, në vitin 1946, u miratua **Ligji i Përgjithshëm për Pronën**, i cili shfuqizoi formalisht pronën private dhe vendosi të gjitha pasuritë nën kontrollin e shtetit.

Sistemi i tregtisë në kohën e komunizmit ishte i organizuar nëpërmjet qendrave tregtare shtetërore. Tregtia private ishte e ndaluar dhe qytetarëve u lejoheshin

³ 100 vjet: Ekonomia shqiptare gjatë regjimit komunist (1945-1990)
Sa pasuri iu konfiskoi tregtarëve regjimi komunist në 1945-'49! Skema e eleminimit të tyre -DOSJA E/ Reportazh Televizioni Skan Oct 21, 2022
KOHA E DIKTATURES KOMUNISTE
ZYBA HYSEN HYSA PJESË NGA ROMANI "RRJEDHA", (I BOTUAR)
KOHA E DIKTATURES KOMUNISTE

vetëm blerjet e nevojave të tyre nëpërmjet dyqaneve shtetërore, të quajtura "Tregtia e Brendshme".

Ndërhyrjet shtetërore në tregti ishin të forta dhe kontrolli i plotë ishte ushtruar mbi çmime, furnizimin, distribuimin dhe disponueshmërinë e mallrave. Kufizimet dhe mungesa e lirisë së tregtisë ishin të përhapura, dhe blerjet dhe shitjet e bëheshin nëpërmjet kuponeve dhe kartave tregtare që caktoheshin nga shteti.

Ky sistem tregtar i kontrolluar nga shteti dhe i munguar nga konkurrenca dhe iniciativa private shpesh rezultonte në paaftësi për të plotësuar kërkesën e popullsisë dhe mungesë të shpeshtë të mallrave bazë. Shqipëria ishte e izoluar nga tregjet ndërkombëtare dhe kishte një sistem ekonomik të mbyllur dhe autarkik, duke shkaktuar kufizime të mëdha në tregtinë e jashtme dhe importin dhe eksportin e mallrave.

Në kohën e komunizmit në Shqipëri, ligjet tregtare kishin karakteristikat e tyre specifike, duke pasur parasysh sistemin ekonomik të planifikuar dhe kontrolluar nga shteti. Disa nga ligjet tregtare më të rëndësishme në këtë periudhë ishin:

1. **Ligji i Përgjithshëm për Pronën:** Miratuar në vitin 1946, ky ligj shfuqizoi formalisht pronën private dhe vendosi të gjitha pasuritë nën kontrollin e shtetit. Ai legalizoi nacionalizimin e pronës dhe ndaloi pronën private në vend.
2. **Ligji i Tregtisë:** Ky ligj u miratua në vitin 1953 dhe regullonte veprimtarinë tregtare në vend. Ai vendoste rregulla dhe kufizime për blerjet, shitjet, çmimet dhe distribuimin e mallrave nën kontrollin e shtetit.

Është e rëndësishme të theksohet se këto ligje dhe masa ishin pjesë e një sistemi ekonomik të planifikuar dhe kontrolluar nga shteti, ku tregtia private ishte e ndaluar dhe kontrolli i plotë ishte ushtruar nga autoritetet komuniste në të gjitha aspektet e aktivitetit tregtar. Pas rënies së regjimit komunist në vitin 1991, Shqipëria filloi një proces tranzicioni drejt një sistemi ekonomik më të hapur dhe të lirë, duke ndryshuar thelbësisht legjislacionin dhe rregullat tregtare në vend.

1.3 Legjislacioni tregtar shqiptar pas rënies së Komunizmit.

Pas rënies së regjimit komunist në Shqipëri në vitin 1991, u bënë përpjekje për të reformuar sistemin tregtar dhe për të përshtatur ligjet e reja me kushtet e tregtisë së lirë dhe ekonomisë së tregut. Disa ligje tregtare më të rëndësishme që u miratuan pas komunizmit ishin:

- ✚ **Ligji i Tregtisë:** Ky ligj u miratua në vitin 1992 dhe vendosi bazat e tregtisë së lirë dhe rregulloi aktivitetin tregtar në Shqipëri. Ai krijoi kushtet dhe procedurat e nevojshme për krijimin, funksionimin dhe mbylljen e bizneseve, dhe rregulloi marrëdhëniet kontraktuale dhe të drejtat dhe detyrimet e palëve në tregti.
- ✚ **Ligji i Shoqërive Tregtare:** Ky ligj u miratua në vitin 1995 dhe rregullonte organizimin, funksionimin dhe kontrollin e shoqërive tregtare në Shqipëri. Ai vendoste rregulla për themelimin, menaxhimin, llogaridhënien dhe mbikqyrjen e shoqërive tregtare, duke siguruar transparencën dhe lirinë e veprimtarisë së tyre.
- ✚ **Ligji i Konkurrencës:** Ky ligj u miratua në vitin 1995 dhe kishte për qëllim të promovonte konkurrencën e lirë dhe të pengonte praktikant antikonkurrenente në tregtinë shqiptare. Ai vendoste rregulla për mbrojtjen e konkurrencës së lirë, parandalimin e monopolizimit dhe abuzimin me pozitën dominuese në treg, dhe krijohet Autoriteti i Konkurrencës për të monitoruar dhe zbatuar ligjin.
- ✚ **Ligji i Importit dhe Eksportit:** Ky ligj u miratua për të rregulluar importin dhe eksportin e mallrave në Shqipëri. Ai vendoste procedurat dhe kushtet e

nevojshme për importin dhe eksportin, duke siguruar lirinë e tregtisë së mallrave me vendet e tjera dhe zvogëlimin e barrierave tarifore dhe jo-tarifore.

✚ **Ligji i Tatimeve dhe Tarifave Doganore:** Ky ligj rregullonte sistemin tatimor dhe doganor në Shqipëri. Ai vendoste rregulla për tatimet, taksat dhe tarifat doganore për importin dhe eksportin e mallrave, dhe siguronte përgjegjësitë dhe të drejtat e subjekteve të tregtisë në lidhje me pagesat tatimore dhe doganore.

Këto ligje ishin pjesë e procesit të tranzicionit nga sistemi komunist drejt një ekonomie të hapur dhe të lirë tregtare.

Kapitulli II

2.1 Reforma e parë në të drejtën tregtare Shqiptare.

Reforma e parë në të drejtën tregtare në Shqipëri ndodhi pas rënies së regjimit komunist në vitin 1991. Pas një periudhe të gjatë ku ekonomia ishte kontrolluar dhe tregtia private ishte e ndaluar, vendi filloi një proces transformimi drejt një ekonomie tregu dhe kërkoi të ndërtojë një sistem ligjor tregtar modern dhe të përshtatshëm.

Reforma e parë në të drejtën tregtare u zhvillua në fillim të viteve '90 me qëllim që të krijohet një bazë ligjore për zhvillimin e aktivitetit tregtar dhe rregullimin e marrëdhënieve tregtare në Shqipëri. Kjo reformë u shoqërua me krijimin e ligjeve të reja dhe institucioneve për t'u përpjekur për të rikthyer funksionimin e tregut dhe të ndihmojë në rritjen e investimeve dhe tregtisë.

Në kuadër të kësaj reforme, u miratua Ligji i Tregtisë së Brendshme, që regullonte marrëdhëniet tregtare brenda territorit të Shqipërisë. Ky ligj përcaktoi rregullat e përgjithshme për tregtinë, kontratat tregtare, marrëdhëniet me konsumatorët, sigurinë e produkteve, si dhe çështjet e konkurrencës.

Gjithashtu, u krijua Autoriteti i Konkurrencës, institucion i pavarur që kishte për detyrë monitorimin dhe zbatimin e ligjit të konkurrencës për të siguruar një mjedis konkurrues të drejtë për bizneset dhe konsumatorët. Ky ishte një hap i rëndësishëm drejt rregullimit dhe promovimit të konkurrencës së lirë në tregun shqiptar.

Reforma e parë në të drejtën tregtare gjithashtu synonte përmirësimin e marrëdhënieve tregtare me shtetet e tjera dhe hapjen e tregjeve të huaja për eksportin shqiptar. U vendosën rregullore dhe procedura për tregtinë e jashtme, duke përfshirë rregullat doganore dhe standardet teknike.

2.2 Ligji per Shoqerite Tregtare

⁴Ligji Nr. 9901, i datës 14.04.2008, është një ligj i rëndësishëm në Shqipëri i njohur si "Ligji për Biznesin e Vogël dhe të Mesëm" ose "Ligji për BVM-të". Ky ligj ka për qëllim të promovojë dhe të rregullojë sektorin e biznesit të vogël dhe të mesëm në vend.

Dispozitat kryesore të Ligjit Nr. 9901 përfshijnë:

Përshkrimin dhe kriteret për klasifikimin e një biznesi si biznes i vogël, i mesëm apo i madh. Ligji përcakton kriteret e përmasave të treguesve të biznesit, si numri i punonjësve, vlera e bilancit, vlera e shitjeve vjetore, etj.

Rregullat dhe procedurat për themelimin, regjistrimin dhe licencimin e bizneseve të vogla dhe të mesme. Ligji përcakton kriteret dhe procedurat e nevojshme për të filluar dhe operuar një biznes të vogël apo të mesëm, duke përfshirë aplikimin, verifikimin dhe dhënien e lejes së operimit.

Iniciativat dhe mbështetjen për bizneset e vogla dhe të mesme. Ligji ofron mbështetje financiare, tatimore dhe doganore, lehtësira për qasjen në kredi dhe investime, si dhe këshillim dhe asistencë teknike për zhvillimin e bizneseve të vogla dhe të mesme.

^{4 4} Ligji nr 9901 datë 14.04.2008 Neni 16

Neni 5 ligji nr 129/2014

LIGJ Nr.9901, datë 14.4.2008 PËR TREGTARËT DHE SHOQËRITË TREGTARE Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

Rregullat për konkurrencën dhe lirinë e tregtisë në sektorin e biznesit të vogël dhe të mesëm. Ligji mbron konkurrencën e lirë dhe parandalon veprimet antikonkurrense, duke rregulluar praktikën e paligjshme të konkurrencës dhe duke promovuar konkurrencën e së drejtë në këtë sektor.

Ligji për Biznesin e Vogël dhe të Mesëm është një instrument i rëndësishëm ligjor për përkrahjen dhe zhvillimin e sektorit privat në Shqipëri, veçanërisht për të inkurajuar krijimin e bizneseve të vogla dhe të mesme, që kanë një rol të rëndësishëm në krijimin e vendeve të reja të punës dhe në rritjen e ekonomisë vendase. Ligji nr 9901 datë 14.04.2008

Ky ligj rregullon statusin e tregtarit, themelimin dhe administrimin e shoqërive tregtare të drejtat dhe detyrimet e themeluesve, të ortakëve dhe aksionarëve, riorganizimin dhe likuidimin e shoqërive tregtare.

-Tregtar është personi fizik, sipas kuptimit të Kodit Civil, i cili ushtron veprimtari ekonomike të pavarur, që kërkon një organizim tregtar të zakonshëm.

-Shoqëritë tregtare themelohen nga dy ose më shumë persona fizikë dhe /ose juridikë që bien dakord për arritjen e objektivave ekonomike të përbashkët, duke dhënë kontribute në shoqëri, sipas përcaktimeve në statutin e saj.

2.3 Pse lindi nevoja për Ligjin Nr. 9901, i datës 14.04.2008?

Nevoja për Ligjin Nr. 9901, i datës 14.04.2008, për Biznesin e Vogël dhe të Mesëm u shfaq për shkak të disa faktorëve të rëndësishëm në kontekstin ekonomik dhe të biznesit në Shqipëri. Këto faktorë përfshijnë:

- Zhvillimi i sektorit të biznesit të vogël dhe të mesëm: Bizneset e vogla dhe të mesme janë një sektor i rëndësishëm në ekonomi, duke kontribuar në krijimin e vendeve të punës, rritjen ekonomike dhe diversifikimin e aktivitetit ekonomik. Nevoja për një ligj specifik për këtë sektor u shfaq për të rregulluar dhe promovuar aktivitetin e tyre.
- Mbështetja e qeverisë për bizneset e vogla dhe të mesme: Ligji u miratua si pjesë e përpjekjeve të qeverisë për të ofruar mbështetje dhe stimulim për

bizneset e vogla dhe të mesme. Ky sektor ishte i njohur për sfidat dhe pengesat e veta, si mungesa e kapitalit, vështirësitë administrative dhe kufizimet ligjore. Ligji synonte të adresonte këto sfida dhe të siguronte një mjedis më të favorshëm për këto biznese.

- Harmonizimi me standarde ndërkombëtare: Ligji për Biznesin e Vogël dhe të Mesëm u hartua dhe u miratua për të harmonizuar ligjërat dhe rregulloret shqiptare me standarde ndërkombëtare në fushën e biznesit të vogël dhe të mesëm. Kjo ishte një hap i rëndësishëm për të rritur integrimin ekonomik të Shqipërisë në nivel ndërkombëtar dhe për të përshtatur rregullat dhe praktikatat vendore me ato të bashkësisë ndërkombëtare.
- Rritja e ndërgjegjësimit dhe informimit: Ligji synonte të rrisë ndërgjegjësimin dhe informimin për rregulloret dhe rregullat e biznesit të vogël dhe të mesëm. Kjo ndihmonte në lehtësimin e proceseve administrative, në përmirësimin e qasjes në financim dhe në nxitjen e inovacionit dhe konkurrencës së lirë në këtë sektor.

Ligji Nr. 9901 për Biznesin e Vogël dhe të Mesëm u hartua për të adresuar këto nevoja dhe për të ndihmuar në zhvillimin dhe rritjen e sektorit të biznesit të vogël dhe të mesëm në Shqipëri.

2.4 Analizimi i parimeve

Në këtë ligj gjejmë të sanksionuara parimet në të cilat tregtarët dhe shoqëritë tregtare duhet ta ushtrojnë aktivitetin e tyre si më poshtë.

2.5 Detyrimi i besnikërisë

Historikisht, detyrimi i besnikërisë ka qenë parashikuar për pronarët (ortakët dhe aksionarët) përkundrejt pronarëve të tjerë, dhe për anëtarët e këshillit të administrimit ose këshillit mbikëqyrës dhe punonjësit përkundrejt organizatës.

Bazuar në përgjegjësitë e balancuara, që janë evidentuar gjatë debatit evropian dhe ndërkombëtar për drejtimin e brendshëm të shoqërive, janë vendosur parime të reja të përgjithshme. Neni 14, pika 1, i ligjit për shoqëritë tregtare i pasqyron këto parime: besimi reciprok ndërmjet palëve të interesit tëpërfshira plus përgjegjësia e përbashkët për interesin e shoqërisë, si e tillë. Të njëjtat detyrime vlejné për administratorët e shoqërive kolektive dhe komandite (të cilët janë edheortakë në këto shoqëri) si dhe përcaktojnë standardin e përgjithshëm të detyrimeve të administratorëve (të SHPK-ve dhe SHA-ve) dhe të anëtarëve të këshillave të administrimit dhe këshillave mbikëqyrës në rastin e SHA-ve, që specifikohen më tej në nenet 98, 163, 164dhe 167. Detyrimet e përcaktuara me nenin 14, pika 1, sigurisht nënkuptojné detyrime të besnikërisë të aksionarëve të mëdhenj kundrejt ortakëve apo aksionarëve në pakicë. Përshembull, nëse ortakëve apo aksionarëve nuk u jepen dividendët për një periudhë të zgjaturkohore, kjo mund të përbëjë shtypje të aksionarëve në pakicë, çka pritet të mbahet nënkontroll përmes përmbushjes së detyrimit të besnikërisë. Nenet nga 15 deri në 18 janëshprehje rregullatore të posaçme të këtij parimi të përgjithshëm të “besimit reciprok” Neni 14, pika 2, është njëra prej dispozitave kryesore për mbrojtjen e pronarëve tëshoqërisë dhe, në veçanti, për mbajtjen nën kontroll të ndikimit dominues të aksionarëve tëmëdhenj që kanë shumicën e votave. Në këtë kuadër, duhet të përmendim gjithashtu nenin1087 të Kodit Civil, që parashikon se çdo marrëveshje që përjashton një ose më shumë anëtarë nga pjesëmarrja në fitimet ose humbjet, është e pavlefshme. Statuti nuk mund tashfuqizojë parimin e trajtimit të barabartë, në vetvete. Ai, sigurisht, mund të parashikojë dallime nëse këto dallime nuk janë arbitrare, në bazë të arsyeve të mjaftueshme dhe përpjesëtimore për sa i takon drejtpeshimit midis interesave të shoqërisë dhe interesave tëortakëve, pronarëve ose aksionarëve. Çdo vendim që shkel parimin e nenit 14, pika 2, mund të kundërshtohet nga ortakët dhe aksionarët në pakicë duke iu drejtuar gjykatës sipas neneve nga 91 deri në 94 dhe nga 150deri në 153. Në shoqëritë kolektive dhe komandite, shkelja e këtij parimi mund të çojë nëshpërndarjen e shoqërisë me kërkesën e të paktën njërit prej ortakëve, ose nëpërjashtimin e një ortaku (administrues) sipas të njëjtave baza ligjore

2.6 E drejta e informimit.

Neni 15 sanksionon të drejtën e përgjithshme të informimit që parashikon ligji përshoqëritë tregtare për ortakët, pronarët dhe aksionarët, që është me rëndësi për këta persona me qëllim shfrytëzimin tërësisht të të drejtave që u lindin nga pjesëmarrja në pronësi, sidomos, nëse nuk marrin pjesë në administrimin e shoqërisë⁵.

2.7 Abuzimi me detyrën dhe formen e shoqërisë.

Ndarja e personalitetit juridik të shoqërisë nga personaliteti i ortakëve/aksionarëve të saj është një koncept juridik parashikuar në ligj, me qëllim të nxiten investimet tregtare. Duke ndarë personalitetin juridik të shoqërisë nga personaliteti i ortakëve të saj, ligji, gjithashtu, kufizon rrezikun e përgjegjësive që mund të kenë ortakët/aksionarët e një SHPK-je apo SHA-je nga një investim, meqenëse ai përcakton se përgjegjësia e tyre personale për detyrimet e shoqërisë tregtare shtrihet deri në pjesën e pashlyer të kontributevetë nënshkruara. Kufizimi i përgjegjësisë personale të ortakëve/aksionarëve nuk është një e drejtë themelore, por një privilegj që njihet nga Ligji. Rrjedhimisht, duke pasur parasysh sa më sipër, ortakët/aksionarët që gëzojnë privilegjin e përgjegjësisë së kufizuar, duhet ta përdorin atë për qëllime të ligjshme dhe nuk duhet të abuzojnë me të në mënyrë të padrejtë. Në bazë të këtij parimi, neni 16 i ligjit nr.9901 sjell një nga risitë e reformës së legjislacionit tregtar të vitit 2008. Neni 16 përfshin në legjislacionin shqiptar parimin “piercing the corporate veil” (“shpimin e perdes së korporatës” -

⁵ Ligji nr 9901 datë 14.04.2008, neni 14/1, Neni 14/2
Kodi Civil neni 1087

përgjegjësisë së kufizuar) Sipas këtij parimi, nëse personat që gëzojnë privilegjin e përgjegjësisë së kufizuar, të ofruar nga një shoqëri tregtare, e përdorin këtë privilegj për qëllime të paligjshme, apo abuzojnë me të në dëm të personave të tjerë, ky privilegj e humb funksionin e tij ekonomik,dhe këta persona përgjigjen personalisht për detyrimet e shoqërisë. Në bazë të këtij parimi, neni 16 i ligjit nr.9901 parashikon se personat që veprojnë në emër të shoqërisë (administratorët drejtues, ortakët, aksionarët apo drejtuesit ose anëtarët ekëshillit të administrimit apo këshillit mbikëqyrës) përgjigjen personalisht e në mënyrë solidare për detyrimet e shoqërisë, nëse ata abuzojnë me detyrën dhe me formën e shoqërisë. Sipas nenit 16 të ligjit, rastet e abuzimit me detyrën dhe me formën e shoqërisë, Ndryshuar me ligjin nr.129/2014, neni 5 Kjo shprehje nënkupton situatën kur gjykatat lënë mënjane përgjegjësinë e kufizuar dhe i konsiderojnë administratorëtose aksionarët e shoqërisë personalisht përgjegjës për veprimet ose borxhet e shoqërisë”; një sugjerim mund të ishte:zhveshja e shoqërisë nga përgjegjësia e kufizuar.

2.8 Ndalimi i konkurrencës

Neni 17 përfshin për herë të parë një klauzolë për ndalimin e konkurrencës dhe përpaditë përkatëse në ligjin shqiptar për shoqëritë tregtare. Pika 1 e mbron shoqërinë si nga konkurrenca e personave që punojnë në një firmë tjetër, por i njohin nga brenda operacionet të shoqërisë, ashtu dhe nga rasti kur administratorët e përdorin krahun e punës të shoqërisë për qëllime të tjera. Është me rëndësi të thuhet se miratimi i parashikuar me ligj sipas nenit 17, pika 2, nuk mund të jepet një herë e përgjithmonë, por kërkon një trajtim specifik rast pas rasti⁶

2.9 Sekretet tregtar

Kjo dispozitë, që u miratua në vitin 2008, përbën një risi në sistemin shqiptar. për herë të parë, ajo përfshin një standard të përshtatshëm për fshehtësinë në çështjet

⁶ Ligji nr 9901 datë 14.04.2008 Neni 16
Neni 5 ligji nr 129/2014

tregtare, qëpasqyron debatin kompleks në nivel evropian dhe ndërkombëtar. Këto përjashtime janë të nevojshme për të garantuar funksionimin e zakonshëm të tregut dhe të sistemit demokratik. Është thelbësore që të bëhen të ditura shkeljet e ligjeve, etikës dhe përvojës pozitive, që janë bërë në fushën biznesit të një tregtari ose në një shoqëri tregtare. Transparenca është një parim tejet i vlerësuar i drejtimit të brendshëm të shoqërisë tregtare. Personat, të cilët kanë mundësi të marrin dijeni për këto praktika të paligjshme, duhen inkurajuar që këto informacione t'i bëjnë publike dhe të bëhen "sinjalizues të problemeve", papasur frikë se mund të përjashtohen apo të kenë pasoja të tjera negative. Kjo do të thotë se këtu parashikohet një tolerancë gabimi: nëse "sinjalizuesi i problemit" do të veprojë në mirëbesim dhe do të ketë arsye të mjaftueshme përtë besuar se është shkelur interesi publik, ai mund ta bëjë publik këtë informacion edhe sikur ta ketë gabim, pa mbajtur ligjërisht përgjegjësi për këtë. Ky standard na lidh me atë që "vepron në mirëbesim për interesin më të mirë të shoqërisë" të nenit 98, pika 1, dhe 163, pika 1: respektimi i ligjeve, përvojave pozitive të punës dhe parimeve të etikës tregtare bashkojnësi interesin e publikut, ashtu dhe interesin më të mirë të shoqërisë, që parashikohen në këto dispozita. Pra, këtu, anëtarët e këshillit të administrimit ose këshillit mbikëqyrës, të cilët veprojnë si "sinjalizues të problemeve" parashikohen jo vetëm nga neni 18, pika 2, por dhe nga detyrimet e tyre si administratorë.

2.10 Ligjet e veçanta

Ka disa ligje të veçanta të tregtisë që janë miratuar në Shqipëri për të rregulluar sektorët e caktuar të aktivitetit tregtar. Disa nga ligjet më të rëndësishme të tregtisë janë:

Ligji për Shoqëritë Tregtare: Ligji nr. 9901/2008 është ligji kryesor që rregullon krijimin, funksionimin dhe mbylljen e shoqërive tregtare në Shqipëri. Ky ligj përcakton rregullat për themelimin e një shoqërie tregtare, të drejtat dhe detyrat e aksionerëve dhe menaxherëve të shoqërive tregtare, si dhe dispozitat për likuidimin dhe falimentimin e tyre.

Ligji për Konkurrencën: Ligji nr. 9121/2003 është ligji që rregullon konkurrencën në Shqipëri. Ky ligj synon të promovojë konkurrencën e lirë dhe të drejtën e konkurrencës në treg, duke ndaluar praktikat anti-konkurrese dhe abuzimin e pozitës dominante në treg.

Ligji për Blerjen Publike: Ligji nr. 9643/2006 është ligji që rregullon procedurat e blerjes publike në Shqipëri. Ky ligj përcakton rregullat dhe kriteret që duhet të ndjekin institucionet publike në procesin e blerjes së mallrave, shërbimeve dhe ndërtimit të punimeve publike.

Ligji për Patentë dhe Markë Tregtare: Ligji nr. 9947/2008 është ligji që rregullon regjistrimin e patentave dhe markave tregtare në Shqipëri. Ky ligj përcakton procedurat dhe kriteret për regjistrimin dhe mbrojtjen e të drejtave të intelektualitetit në fushën e inovacionit dhe tregtisë.

Ligji për Sigurime: Ligji nr. 10040/2009 është ligji që rregullon sektorin e sigurimeve në Shqipëri. Ky ligj përcakton rregullat për themelimin dhe funksionimin e kompanive të sigurimeve, si dhe të drejtat dhe detyrat e sigurveve dhe të siguruarve.

Këto janë vetëm disa prej ligjeve të veçanta tregtare në Shqipëri. Në përgjithësi, ligjet tregtare kanë për qëllim të rregullojnë dhe të promovojnë një mjedis tregtar të qëndrueshëm dhe të drejtë për të gjithë pjesëmarrësit në treg.

KAPITULLI 3

KAPITULLI I INTERGIMIT

Integrimi i Shqipërisë në Bashkimin Evropian (BE) është procesi i përpjekjeve të vendit për të bërë pjesë në strukturat dhe institucionet e BE-së dhe për të përmbushur kushtet e anëtarësimit. Perspektiva e integrimit evropian është një qëllim i rëndësishëm dhe strategjik për Shqipërinë, dhe vendi ka filluar një rrugë të gjatë për të realizuar këtë objektiv.

Shqipëria aplikoi zyrtarisht për anëtarësim në BE më 28 prill 2009. Pas aplikimit, procesi i vlerësimit fillimisht u përqendrua në përmbushjen e kriterëve politike, ekonomike dhe administrative të nevojshme për anëtarësimin në BE. Në vitin 2014, Komisioni Evropian dha "dritën jeshile" për hapjen e negociatave për anëtarësim me Shqipërinë.

Negociatat e anëtarësimit janë fazë e rëndësishme e procesit të integrimit, ku bëhet diskutimi dhe negociimi i kapitujve të ndryshëm të *acquis communautaire* (të gjitha rregulloret dhe ligjet e BE-së) dhe përmbushja e kushteve dhe standardeve të caktuara nga BE-ja.

Deri më shtator 2021, Shqipëria ka hapur dhe po negocion kapitujt e ndryshëm të integrimit. Ka ndërmarrë reforma të rëndësishme në fusha të ndryshme, siç janë drejtësia, të drejtat e njeriut, lufta kundër korrupsionit, lufta kundër krimit të organizuar, zhvillimi ekonomik dhe institucional, etj. Procesi vazhdon dhe kërkon angazhim të vazhdueshëm për të përmbushur standardet dhe kushtet e nevojshme për anëtarësimin në BE.

Është e rëndësishme të theksohet se procesi i integrimit është i vështirë dhe i kohëzgjatë, dhe varet nga përpjekjet e vazhdueshme të vendit për të përmbushur kushtet dhe standardet e nevojshme të BE-së, si dhe nga vendimet e institucioneve

të BE-së dhe vendet anëtare. Në çdo fazë të procesit të integrimit, bashkëpunimi i ngushtë dhe angazhimi i aktorëve të ndryshëm politikë, institucionalë dhe shoqërorë janë të rëndësishme për të realizuar qëllimin e anëtarësimit në BE.

Kapitujt e integrimit janë tema të ndryshme që diskutohen dhe negociohen midis Shqipërisë dhe BE-së. Në çdo kapitull, Shqipëria duhet të përmbushë kushtet dhe të ndërmarë hapat e nevojshëm për të harmonizuar ligjin dhe praktikën e saj me standardele dhe rregulloret e BE-së.

Kapitujt e integrimit të BE-së përfshijnë fusha të tilla si drejtësia, liria dhe siguria, ekonomia dhe zhvillimi rural, politika sociale, energjia, zhvillimi rajonal, drejtat e njeriut, drejtësia dhe çështjet e brendshme, tregtia, konkurrenca, transporti, medioambienti, etj.

Për çdo kapitull të hapur, bëhen përpjekje për të përmbushur kushtet e caktuara dhe për të harmonizuar legjislacionin dhe praktikën e Shqipërisë me ato të BE-së. Kjo përfshin miratimin e ligjeve të reja, reformën e institucioneve, forcimin e kapaciteteve administrative, mbrojtjen e të drejtave të njeriut, përmirësimin e sistemit gjyqësor, luftimin e korrupsionit, etj.

Procesi i integrimit në BE është një sfidë komplekse dhe kohëzgjatë. Shqipëria është duke punuar nëpër kapitujt e integrimit për të përmbushur standardet dhe kushtet e nevojshme dhe për të avancuar në rrugën drejt anëtarësimit të plotë në BE.

3.1 Kapitulli 6: Përafrimi i legjislacionit tregtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian (BE)

⁷Kapitulli 6 i negociatave për anëtarësim të Shqipërisë në Bashkimin Evropian (BE) është i dedikuar "Përafërimit të legjislacionit tregtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian". Ky kapitull është i rëndësishëm për të siguruar harmonizimin

⁷ Kapitulli 6: Legjislacioni për Shoqëritë Tregtare
Ministria e Financave dhe Ekonomisë
Artikull Postuar më: 22/10/2019 Bruksel takimi shpjegues me BE-në për Kapitullin 6 –
Ligji i kompanive

e ligjeve dhe rregulloreve të tregtisë në Shqipëri me ato të BE-së, për të lejuar qarkullimin e lirë të mallrave dhe shërbimeve në mes të Shqipërisë dhe vendeve të BE-së.

Në kuadër të këtij kapitulli, Shqipëria është e detyruar të ndërmarrë veprime për të harmonizuar legjislacionin dhe praktikën e saj tregtare me *acquis communautaire* (legjislacionin e BE-së). Kjo përfshin përpilimin dhe miratimin e ligjeve dhe rregulloreve të reja, si dhe përditësimin dhe rishikimin e atyre ekzistuese për të përmbushur standardet dhe kushtet e BE-së në fushën e tregtisë.

Në përgjithësi, disa nga fushat kryesore që përfshihen në përafërimin e legjislacionit tregtar shqiptar me atë të BE-së janë:

1. Ligjshmëria e tregtisë: Sigurimi i ligjshmërisë në tregti, duke përfshirë mbrojtjen e pronësisë intelektuale, luftën kundër vjedhjes së mallrave, zbatimin e standardeve teknike dhe cilësore për produktet, etj.
2. Tregtia e lirë: Lehtësimi i bariereve tregtare, liberalizimi i tregtisë së mallrave dhe shërbimeve, eliminimi i tarifave të detyrueshme, hapja e tregjeve publike për konkurrencë, etj.
3. Standarde teknike dhe cilësore: Përafërimi me standardet e BE-së për sigurinë e produkteve, etiketimin, standardet teknike, testimin dhe certifikimin e produkteve, etj.
4. Politika tregtare: Harmonizimi i politikave tregtare dhe doganore, përcaktimi i politikave të importit dhe eksportit, trajtimi i vendimeve të antidumpingut dhe ndihmës së shtetit në tregti, etj.
5. Shërbimet tregtare: Përfshirja e sektorëve të shërbimeve tregtare, si shërbimet financiare, telekomunikacionet, transporti, turizmi, etj., në kuadër të rregullimeve të BE-së.

Procesi i përafërmimit të legjislativës shqiptare me atë të BE-së në fushën e tregtisë është një sfidë komplekse dhe kohëzgjatë. Shqipëria është duke punuar për të përmbushur kushtet dhe standardet e nevojshme për t'u përafëruar me legjislacionin e BE-së në këto fusha. Progresi i arritur në këtë kapitull varet nga përpjekjet dhe reforma që ndërmarrin institucionet shqiptare në harmonizimin e ligjeve dhe rregulloreve tregtare me ato të BE-së.

Kapitulli 6 është vetëm një nga kapitujt që përfshihen në procesin e përafërmimit të legjislacionit shqiptar me atë të BE-së. Përveç këtij kapitulli, ka edhe kapituj të tjera që lidhen me aspekte të tjera të integritit, si drejtësia, konkurrenca, politika sociale, drejtat e njeriut, etj. Çdo kapitull kërkon përpjekje dhe angazhim të veçantë për të përmbushur kriteret dhe standardet e nevojshme.

Procesi i integritit është në zhvillim dhe mund të ketë ndryshime dhe zhvillime të reja pas kësaj kohe. Për të marrë informacionin më të freskët dhe të hollësishëm për përafërimin e legjislacionit tregtar shqiptar me atë të BE-së, rekomandohet të konsultohen burimet zyrtare të BE-së dhe institucionet relevante në Shqipëri që merren me procesin e integritit evropian.

3.2 Ndryshimet themelore midis ligjeve tregtare shqiptare me ato të Bashkimit Evropian (BE).

Ndryshimet themelore midis ligjeve tregtare shqiptare dhe atyre të Bashkimit Evropian (BE) janë të ndjeshme dhe të rëndësishme për përafërimin e legjislacionit shqiptar me atë të BE-së. Disa ndryshime themelore janë:

1. Harmonizimi me rregulloret e BE-së: Legjislacioni tregtar shqiptar duhet të përafrohet me rregulloret e BE-së në fusha të ndryshme si importi dhe eksporti, tarifatat doganore, lehtësimi i bariereve tregtare, politikat e konkurrencës, etj. Kjo përfshin miratimin e ligjeve të reja dhe ndryshimin e atyre ekzistuese për të përputhur praktikatat e tregtisë së BE-së.
2. Standarde teknike dhe cilësore: Shqipëria duhet të përafrojë standarde teknike dhe cilësore të BE-së për produktet e saj. Kjo përfshin certifikimin e produkteve, testimeve teknike, etiketimin, standardet e sigurisë dhe cilësisë së produkteve për t'u përputhur me standardet e BE-së.
3. Politika tregtare dhe doganore: Shqipëria duhet të harmonizojë politikat tregtare dhe doganore me ato të BE-së. Kjo përfshin përcaktimin e

politikave të importit dhe eksportit, zbatimin e politikave tarifore të përcaktuara nga BE-ja, trajtimin e vendimeve të antidumpingut dhe ndihmës së shtetit në tregti në përputhje me rregulloret e BE-së.

4. Mbrojtja e pronësisë intelektuale: Ligjshmëria e tregtisë përmban mbrojtjen e pronësisë intelektuale, duke përfshirë patentat, markat tregtare, të drejtat e autorit dhe dizajnin industrial. Shqipëria duhet të përafrojë ligjet dhe procedurat për mbrojtjen e pronësisë intelektuale me ato të BE-së.

5. Procedurat doganore dhe kufitare: Shqipëria duhet të përmbushë standardet e BE-së për procedurat doganore dhe kufitare. Kjo përfshin automatizimin dhe rishikimin e procedurave doganore, bashkëpunimin doganor me vendet anëtare të BE-së dhe zbatimin e kontrolleve të rregullta në kufijtë e saj për të siguruar sigurinë dhe integritetin e tregtisë.

Këto janë vetëm disa prej ndryshimeve themelore midis legjislacionit tregtar shqiptar dhe atij të BE-së. Procesi i përafërmimit kërkon angazhim të vazhdueshëm dhe ndërveprim të thellë midis institucioneve shqiptare dhe atyre të BE-së për të siguruar përmbushjen e kushteve dhe standardet e nevojshme të anëtarësimit në BE në fushën e tregtisë. Është e rëndësishme të theksohet se ndryshimet e ligjeve tregtare shqiptare janë një proces i gjatë dhe gradual, dhe kërkojnë kohë dhe përpjekje të qëndrueshme për t'i përmbushur standardet e BE-së.

Ligjet tregtare në Shqipëri dhe ato të Bashkimit Evropian (BE) kanë ndryshime dhe përafërim të mjaftueshëm për t'u përputhur me standardet dhe rregulloret e BE-së. Disa prej ligjeve dhe akteve kryesore që rregullojnë tregtinë në Shqipëri dhe BE janë:

Ligjet tregtare në Shqipëri:

1. Ligji për Tregtinë dhe Komercinë: Ky ligj përcakton rregullat dhe procedurat për kryerjen e aktiviteteve tregtare në Shqipëri. Ai përfshin dispozita të ndryshme lidhur me regjistrimin e biznesit, licencimin e

aktiviteteve tregtare, procedurat doganore, lehtësimin e bariereve tregtare, mbrojtjen e konsumatorit, etj.

2. **Ligji për Konkurrencën:** Kjo ligj rregullon konkurrencën dhe parandalimin e praktikave të padrejta të konkurrencës në Shqipëri. Ai synon të sigurojë një ambient të rregullt konkurrence dhe të mbrojë interesat e konsumatorëve.
3. **Ligji për Importin dhe Eksportin:** Ky ligj përcakton rregullat dhe procedurat për importin dhe eksportin e mallrave në Shqipëri. Ai përfshin dispozita të lidhura me tarifatat doganore, procedurat e deklarimit, kontrollin doganor, etj.

3.3 Ligjet tregtare të BE-së:

1. **Ligji për Tregtinë e Brendshme:** Ky ligj harmonizon rregullat e tregtisë në brendësi të BE-së. Ai lejon lirinë e qarkullimit të mallrave dhe shërbimeve brenda tregut të përbashkët të BE-së, duke eliminuar bariereve tregtare dhe tarifatat doganore brenda BE-së.
2. **Ligji për Tregtinë Ndërkombëtare:** Kjo ligj harmonizon rregullat e tregtisë me vendet jashtë BE-së. Ai përcakton tarifatat doganore, procedurat e deklarimit dhe dokumentacionin për importin dhe eksportin e mallrave me vendet e tjera.
3. **Ligji për Konkurrencën:** Kjo ligj harmonizon rregullat e konkurrencës në BE dhe parandalon praktikatat e padrejta të konkurrencës, si kartelizmi, abuzimi me pozitën e dominueshme të tregut dhe ndihma të paligjshme shtetërore.

Këto janë vetëm disa prej ligjeve tregtare në Shqipëri dhe BE që rregullojnë aktivitetet tregtare. Është e rëndësishme të theksohet se ligjet dhe rregulloret

tregtare ndryshojnë dhe pëndryshojnë me kalimin e kohës në përputhje me zhvillimet e reja në fushën e tregtisë dhe integrimin evropian. Për të marrë informacionin më të saktë dhe të plotë rreth ligjeve tregtare specifike në Shqipëri dhe BE, rekomandohet të konsultohen burimet zyrtare të BE-së, si dhe institucionet relevante në Shqipëri që merren me tregtinë dhe procesin e integritit evropian.

3.4 Në c'mënyrë është realizuar përafrimi i legjislacionit tregtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian (BE)

Përafrimi i legjislacionit tregtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian (BE) është realizuar përmes një procesi të gjatë dhe të përkushtuar të harmonizimit dhe përafërmimit. Këtu janë disa mënyra se si është realizuar kjo përafrim:

1. Analiza e legjislacionit: Shqipëria ka bërë një analizë të hollësishme të legjislacionit të saj tregtar për të identifikuar ndryshimet dhe rregulloret që duhet të përafrohen me ato të BE-së. Kjo analizë ka përfshirë vlerësimin e ligjeve, rregulloreve, vendimeve gjyqësore dhe politikave tregtare ekzistuese.
2. Marrëveshjet dhe protokollet: Shqipëria ka nënshkruar marrëveshje dhe protokolle me BE-në për të përcaktuar hapat konkrete për përafërmimin e legjislacionit tregtar. Këto marrëveshje kanë përfshirë përcaktimin e afateve, obligimeve dhe angazhimeve të Shqipërisë në harmonizimin e legjislacionit tregtar.
3. Adoptimi i legjislacionit të ri: Shqipëria ka bërë ndryshime dhe amendime në legjislacionin tregtar ekzistues ose ka miratuar ligje të reja për të përmbushur standardet dhe rregulloret e BE-së. Këto ndryshime përfshijnë rregulla të reja për importin dhe eksportin, procedurat doganore, politikat e konkurrencës, mbrojtjen e pronësisë intelektuale, etj.
4. Kapaciteti institucional: Shqipëria ka punuar në forcimin e kapaciteteve të institucioneve të saj për të zbatuar dhe monitoruar përafërmimin e legjislacionit tregtar me atë të BE-së. Kjo ka përfshirë trajnime, shkëmbim të ekspertizës dhe mbështetje teknike nga institucionet e BE-së dhe organizatat ndërkombëtare.

5. Monitorimi dhe raportimi: Shqipëria është angazhuar në monitorimin dhe raportimin periodik të përparimit të saj në përafërimin e legjislacionit tregëtar me atë të BE-së. Ky proces konsiston në prezantimin e raporteve, dokumenteve dhe informacionit të nevojshëm për tregtinë dhe integrimin europian në institucionet relevante të BE-së.

Ky është një përkufizim i përgjithshëm i mënyrës se si është realizuar përafrimi i legjislacionit tregëtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian. Është e rëndësishme të theksohet se procesi i përafërmimit është një proces gradual dhe kompleks, i cili vazhdon edhe pas harmonizimit fillestar të ligjeve. Përafërimi i plotë i legjislacionit tregëtar shqiptar me atë të BE-së kërkon kohë, përpjekje të vazhdueshme dhe angazhim të institucioneve relevante në Shqipëri dhe BE.

3.5 Format juridike të shoqërive në Shqipëri

Shoqërite tregtare

Shoqëria tregtare themelohet nga dy ose më shumë persona fizikë dhe/ose juridikë, të cilët bien dakord për arritjen e objektivave ekonomike të përbashkët duke dhënë kontribute në shoqëri, sipas përcaktimeve në statutin e saj. Ky akt themelimi përbën një veprim juridik sipas përkufizimit në Nenin 79 të Kodit Civil shqiptar dhe, megjithëse dispozita e fundit duket se parashikon vetëm veprime njëpalëshe dhe dypalëshe, themelimi i shoqërisë tregtare është rasti kur një veprim juridik në fakt mund të përfshijë shprehjen e vullnetit të dy ose më shumë personave. Në skajin tjetër të spektrit, është e qartë se formimi i shoqërisë me një ortak të vetëm mund të konceptohet si veprim juridik njëpalësh. Sipas përcaktimit të ligjit “Per tregtaret dhe shoqërite tregtare”, shoqëritë tregtare janë 4.

- shoqëritë kolektive,
- shoqëritë komandite,
- shoqëritë me përgjegjësi të kufizuara
- dhe shoqëritë aksionare.

Tregtarët dhe shoqëritë tregtare regjistrohen në Qendrën Kombëtare të Regjistrimit, në përputhje me këtë ligj dhe me ligjin nr.9723, datë 3.5.2007 “Për Qendrën Kombëtare të Regjistrimit”, të ndryshuar.

Tregtarët dhe shoqëritë tregtare mbajnë libra kontabël, hartojnë e publikojnë të dhënat financiare dhe raportet për gjendjen e ecurisë së veprimtarisë, përfshirë dhe raportet e kontrollit të ekspertëve kontabël të autorizuar në përputhje me ligjin për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare.

SHOQERIA KOMANDITE

Shoqëri komandite është shoqëria, në të cilën përgjegjësia e të paktën njërit prej ortakëve është e kufizuar deri në vlerën e kontributit të tij, ndërsa përgjegjësia e ortakëve të tjerë nuk është e kufizuar. Ortaku, përgjegjësia e të cilit është e kufizuar deri në vlerën e kontributit të tij, quhet ortak i kufizuar. Ortaku, përgjegjësia e të cilit nuk është e kufizuar deri në vlerën e kontributit të tij, quhet ortak i pakufizuar. Ortaku i pakufizuar ka statusin e ortakut të shoqërisë kolektive.

Me përjashtim të rasteve kur parashikohet ndryshe, dispozitat që rregullojnë shoqërinë kolektive janë të zbatueshme edhe për shoqërinë komandite. Shoqëria me përgjegjësi të kufizuar Shoqëria me përgjegjësi të kufizuar është një shoqëri tregtare, e themeluar nga persona fizikë ose juridikë, të cilët nuk përgjigjen për detyrimet e shoqërisë tregtare dhe mbulojnë personalisht humbjet e shoqërisë deri në pjesën e pashlyer të kontributeve të nënshkruara. Kontributet e ortakëve përbëjnë kapitalin e regjistruar të shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar. Secili ortak gëzon kuotën e tij në shoqëri, në përpjesëtim me kontributin që ka dhënë në kapital. Kapitali i regjistruar i shoqërisë ndahet ndërmjet ortakëve në kuota, sipas këtij raporti. Shoqëritë me përgjegjësi të kufizuara nuk mund të ofrojnë kuotat e tyre si mjete investimi për publikun e gjerë.

. Kontributi i ortakëve mund të jetë në para ose në natyrë (pasuri të luajtshme/të paluajtshme apo të drejta). Statuti përcakton mënyrat e shlyerjes së kontributeve. Ortakët e një shoqërie me përgjegjësi të kufizuar i vlerësojnë kontributet në natyrë në marrëveshje të ndërsjella me njëri-tjetrin dhe i shprehin vlerat e tyre në para. Nëse nuk mund të arrihet një marrëveshje, secili prej ortakëve mund t'i drejtohet gjykatës përkatëse, për të ngarkuar një ekspert vlerësues, me një vendim me efekt detyrues. Raporti i ortakëve ose i ekspertit për vlerësimin e kontributeve i dorëzohet Qendrës Kombëtare të Regjistrimit, së bashku me të dhënat e tjera të kërkuara për regjistrim.

Kapitali minimal

Shoqëria me përgjegjësi të kufizuar nuk mund të ketë një kapital më të vogël se 100 lekë.

SHOQERIA AKSIONERE

Shoqëria aksionare është një shoqëri tregtare, kapitali i së cilës është i ndarë në aksione të nënshkruara nga themeluesit. Themeluesit janë persona fizikë ose juridikë, të cilët nuk përgjigjen personalisht për detyrimet e shoqërisë e që mbulojnë humbjet e saj vetëm me vlerën e pashlyer të aksioneve të nënshkruara.

Shoqëritë aksionare mund të jenë shoqëri me ofertë, private apo publike, në përputhje me dispozitat e ligjit për titujt.

Kapitali minimal

1. Shoqëria aksionare me ofertë private nuk mund të ketë një kapital më të vogël se 2 000 000 lekë.
2. Shoqëria aksionare me ofertë publike nuk mund të ketë një kapital më të vogël se 10 000 000 lekë

SHOQERIA KOLEKTIVE

Një shoqëri është shoqëri kolektive nëse regjistrohet si e tillë, e kryen veprimtarinë tregtare nën një emër të përbashkët dhe përgjegjësia e ortakëve përpara kreditorëve është e pakufizuar.

Kontributi i ortakëve mund të jetë në para ose në natyrë (pasuri të luajtshme/të paluajtshme, të drejta, krah pune dhe shërbime). Kontributet e ortakëve janë të barabarta.

Ortakët e shoqërisë kolektive i vlerësojnë kontributet në natyrë, duke i shprehur vlerat e tyre në para, me anë të një marrëveshjeje të ndërsjellë me njëri-tjetrin. Nëse nuk arrihet marrëveshja, secili prej ortakëve mund t'i drejtohet gjykatës përkatëse për të caktuar, me një vendim detyrues, një ekspert vlerësues. Raporti i ortakëve

ose i ekspertit për vlerësimin e kontributeve i dorëzohet Qendrës Kombëtare të Regjistrimit së bashku me të dhënat e tjera, të kërkuara për regjistrim.

Ligj 129/2014 Shtesa dhe ndryshime te ligjit nr 9901 i 2008

Ligji 129/20014 Shtesa dhe ndryshime te ligjit nr 9901 i 2008 është bërë për përafrimin me legjislacionin e BE-së përkatësisht Direktivës 2009/109/KE, lidhur me kerkesat për raportim dhe dokumentim ne rastet e bashkimeve dhe ndarjeve .Aktualisht kjo direktive është shfuqizuar dhe bashkimet e shoqërive aksionere rregullohen nga direktiva 2011/35/UE.

Bashkimi me përthithje

Përfaqësuesit ligjorë të shoqërive, të cilat marrin pjesë në bashkim, hartojnë një projekt marrëveshje me shkrim, ku përcaktohen të paktën : a) forma, emrat e regjistruar dhe selitë b)raporti i këmbimit të kuotave apo aksioneve c)kushtet e ndarjes së kuotave apo aksioneve të shoqërisë përthithëse ç)data, duke nisur nga e cila zotëruesit e këtyre kuotave apo aksioneve kanë të drejtë të marrin pjesë në ndarjen e fitimit d)të drejtat që shoqëria përthithëse u njih zotëruesve të kuotave , aksioneve .Përfaqësuesit ligjorë të secilës prej shoqërive, që marrin pjesë në bashkim, hartojnë një raport të hollësishëm, ku shpjegohet marrëveshja e bashkimit dhe përshkruhen bazat ligjore dhe ekonomike për të ,raporti i këmbimeve të aksioneve ,kuotave apo te drejtat drejtat e vecante. Raporti duhet të përshkruajë edhe pasojat e këtij bashkimi mbi punëmarrësit e shoqërive pjesëmarrëse.Ndryshuar me ligjin nr 129/2014 ,neni 35 .

KAPITULLI IV

4.1 Përafrimi i legjislacionit shqiptar tregtar me legjislacionin e BE-së Marrëveshja e Stabilizim Asocimit Shqipëria drejt BE-së

⁸Marrëveshja e Stabilizim-Asocimit (SAA) është një marrëveshje që ka nënshkruar Shqipëria me Bashkimin Evropian (BE) në vitin 2006. Ky është një hap i rëndësishëm në rrugëtimin e Shqipërisë drejt anëtarësimit në BE dhe ka për qëllim të forcimit të marrëdhënieve politike, ekonomike dhe tregtare mes Shqipërisë dhe BE-së.

Marrëveshja e SAA thekson disa elemente kryesore:

1. Stabilizimi politik dhe demokratik: Marrëveshja inkurajon përforsimin e shtetit të së drejtës, respektimin e të drejtave të njeriut, pavarësisë së institucioneve dhe zhvillimin e dialogut politik me BE-në.
2. Integrimi ekonomik dhe tregtar: SAA synon të promovojë integrimin ekonomik të Shqipërisë me BE-në. Ky aspekt përfshin harmonizimin e legjislacionit dhe rregullave tregtare me ato të BE-së, liberalizimin e tregtisë së mallrave dhe shërbimeve, si dhe krijimin e kushteve për investime të jashtme.

⁸ DAP/MARRËVESHJA E STABILIZIM ASOCIIMIT NDËRMJET KOMUNITETEVE EUROPIANE E SHTETEVE TË TYRE ANËTARE DHE REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
MARRËVESHJA E STABILIZIM ASOCIIMIT NDËRMJET KOMUNITETEVE EUROPIANE E SHTETEVE TË TYRE ANËTARE DHE REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

3. Bashkëpunimi në fushën e politikave sektoriale: Marrëveshja inkurajon bashkëpunimin në fushat e politikave sektoriale, si politikat sociale, ambientale, bujqësore, transporti, energjitika, etj.
4. Lëvizshmëria e personave: SAA inkurajon bashkëpunimin në fushën e lëvizshmërisë së personave, duke përfshirë vizat, imigracionin, azilin dhe kontrollin e kufijve.
5. Zhvillimi regional dhe bashkëpunimi rajonal: SAA promovon bashkëpunimin regional dhe zhvillimin e lidhjeve ekonomike dhe politike në rajonin e Ballkanit Perëndimor.

Për të zbatuar Marrëveshjen e SAA, Shqipëria ka zhvilluar një program të gjerë reformash në shumë fusha, duke përfshirë drejtësinë, administratën publike, luftën kundër korrupsionit, respektimin e të drejtave të njeriut, modernizimin e ekonomisë dhe rritjen e konkurrencës. Këto reforma kanë qenë pjesë e procesit të integritit evropian të Shqipërisë dhe kanë për qëllim të përafrojnë legjislacionin dhe standardet e vendit me ato të BE-së.

Marrëveshja e SAA paraqet një kornizë të rëndësishme për bashkëpunim dhe ndërtim të marrëdhënieve BE-në, duke ofruar një udhërrëfyes dhe një platformë për Shqipërinë në rrugën e saj drejt anëtarësimit në BE. Procesi i zbatimit të Marrëveshjes së SAA është vazhdueshëm dhe kërkon përpjekje të vazhdueshme nga Shqipëria për të përmbushur detyrimet dhe standardeve të vendosura nga BE-ja

Fjalja e parë e nenit 122, pika 1, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë parashikon që “çdo marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar përbën pjesë të sistemit të brendshëm juridik pasi botohet në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë”. Pika 3 sanksionon se “një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të”. Këto dispozita përcaktojnë efektin e Marrëveshjes së Stabilizim dhe Asociimit në sistemin ligjor dhe institucional shqiptar. Ky efekt nuk shkon deri aty sa të bëjë që institucionet (dhe qytetarët) shqiptare të bëhen menjëherë dhe drejtpërsëdrejti objekt i legjislacionit të BE-së, të parimeve të tij të “epërsisë” mbi të drejtën e brendshme dhe të “efektit të drejtpërdrejtë” të dispozitave të traktatit, rregulloreve dhe direktivave. Këto parime

aplikohen plotësisht vetëm për Shtetet Anëtare. Ato nuk aplikohen për “vendet kandidate” që janë në regjimin e marrëveshjes së asociimit.

Megjithatë, e drejta evropiane ndikon në sistemin ligjor dhe institucional shqiptarpërmes kërkesave për përafrimin e detyrueshëm sipas neneve 70 e në vijim të MSA-së. Neni 70, pika 2, parashikon që legjislacioni i Shqipërisë (përfshirë zbatimin dhe kontrollin ligjor, neni 70, pika 1 duhet të përafrohet tërësisht me acquis-në deri në fund të periudhës kalimtare dhjetëvjeçare që parashikon neni 6 i MSA-së. Përafrimi i ligjit për shoqëritë tregtare duhet të bëjë pjesë në fazën e parë të periudhës kalimtare, duke qenë se, në të vërtetë, ky ligj është një prej “elementeve themelore të acquis-së për tregun e brendshëm” . Duke qenë se zbatimi dhe reforma përkatëse e sistemit gjyqësor (neni 78, i MSA-së) janë pjesë e procesit të përafrimit, ky proces mund të përfshijë edhe përgjegjësinë e gjykatave dhe të administratës publike në Shqipëri për zbatimin e standardeve të BE-së lidhur me interpretimin, sidomos ato standarde që ka krijuar GJED për zbatimin e legjislacionit të BE-së nga institucionet e

Shteteve Anëtare. “Instrumentet” e GJED kanë për synim të garantojnë që: Çdo rast i zbatimit të ligjeve kombëtare, pavarësisht nëse dispozitat në fjalë janë miratuar përpara apo pas aktit ligjor përkatës evropian, duhet interpretuar nga institucionet kombëtare në bazë të formulimeve dhe qëllimit të të njëjtit akt ligjor evropian, në mënyrë që të arrihet rezultati i preferuar nga ky i dyti; Institucionet kombëtare të kenë detyrimin që të sigurojnë zbatimin tërësor të dispozitave të legjislacionit të BE-së, nëse është e nevojshme, duke shmangur zbatimin e çdo ligji kombëtar që bie në kundërshtim me to, edhe sikur ky ligj të jetë miratuar më pas. Me fjalë të tjera, të kuptuarit e të drejtës së BE-së nuk duhet deformuar nga asnjë praktikë legjislative, administrative apo gjyqësore Aktualisht, gjykatat shqiptare nuk kanë aksesin e nevojshëm në GJED, për të marrë vendime me efekt të detyrueshëm ligjor për përputhshmërinë e interpretimeve të tyre me atotë BE-së Kjo për faktin se përputhshmëria e plotë me praktikën e acquis-së kërkohet vetëm në fund të periudhës kalimtare. Sidoqoftë, nëse një dispozitë shqiptare është përafëruar qartë, ajo duhet zbatuar “në mënyrën evropiane , pasi, përndryshe, nuk mund të realizohet një aspekt i rëndësishëm i përafrimit të suksesshëm që kanë vendosur ligjvënësit. Faktikisht, përgjegjëse për zbatimin e rregullave të

lartpërmendura të interpretimi do të jenë gjykatat shqiptare dhe atyre do t'u duhet të ndjekin "formulimet dhe frymën" e dispozitave përkatëse për harmonizimin ligjor evropian, të paktën, në rastin kur dispozitat e legjislacionit të ri shqiptar janë bazuar në mënyrë të qartë në kuadrin ligjor evropian. Nëse një gjykatë apo administrata publike nuk zbaton një dispozitë ligjore kombëtare, që e konsideron të papajtueshme me "dispozitën e përafuar", kjo nuk do të përbente shkelje të ligjit dhe të Kushtetutës.

Marreveshja e Stabilizim-Asocimit është një marrëveshje ndërmjet Bashkimit Evropian dhe Shqipërisë që synon të vendosë marrëdhëniet e njëanshme midis dy palëve dhe të çojë drejt një bashkëpunimi të ngushtë. Kjo marrëveshje është një hap i rëndësishëm përpara në rrugën e Shqipërisë drejt anëtarësimit të mundshëm në Bashkimin Evropian. Marrëveshja u nënshkrua më 12 qershor 2006 dhe hyri në fuqi më 1 prill 2009.

Marreveshja e Stabilizim-Asocimit ka disa qëllime kryesore:

1. Stabilizimi i vendit: Synon të forcojë situatën politike dhe ekonomike në Shqipëri, duke ndihmuar në parandalimin e konflikteve dhe promovimin e stabilitetit politik.
2. Asociimi ekonomik: Synon të thellojë bashkëpunimin ekonomik midis Shqipërisë dhe BE-së, duke lehtësuar qarkullimin e mallrave dhe shërbimeve, si dhe promovimin e investimeve të huaja në Shqipëri.
3. Reforma politike dhe juridike: Marrëveshja inkurajon dhe mbështet Shqipërinë në zbatimin e reformave politike, ekonomike dhe juridike, duke përfshirë respektimin e shtetit të së drejtës, të drejtat e njeriut dhe luftën kundër korrupsionit.
4. Përafërimi i legjislacionit me atë të BE-së: Synon të ndihmojë Shqipërinë në harmonizimin e legjislacionit të saj me atë të BE-së, duke e bërë më të përshtatshme për tregtinë dhe bashkëpunimin me vendet e BE-së.

Marrëveshja e Stabilizim-Asocimit ka një strukturë të gjerë, që përfshin disa seksione dhe protokolle të ndryshme, duke u fokusuar në çështjet politike, ekonomike, sociale dhe të drejtat e njeriut. Gjithashtu, ajo parashikon një

mekanizëm për monitorimin dhe vlerësimin e përparimit të Shqipërisë në zbatimin e reformave të nevojshme për anëtarësimin në BE.

Është e rëndësishme të përmendet se përparimi në zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim-Asocimit është monitoruar dhe vlerësuar nga Komisioni Evropian nëpërmjet Raportit të Progresit për Shqipërinë, i cili jep vlerësimin dhe rekomandimet për integrimin e Shqipërisë në BE.

4.2 Legjislacioni i Bashkimit Evropian direktivat tregtare.

Bashkimi Evropian ka adoptuar një sërë direktivash tregtare që kanë për qëllim harmonizimin e legjislacionit tregtar në vendet anëtare. Këto direktiva përcaktojnë standardet minimale të tregtisë dhe krijojnë një bazë të përbashkët ligjore për tregtinë brenda BE-së. Disa nga direktivat tregtare më të rëndësishme të BE-së janë:

1. Direktiva për harmonizimin e procedurave doganore: Kjo direktivë synon të harmonizojë procedurat doganore nëpër vendet anëtare të BE-së. Ajo përcakton rregullat dhe procedurat për importin dhe eksportin e mallrave, duke përfshirë deklarinë e doganës, kontrollin e mallrave dhe kriteret e doganimit.
2. Direktiva për mbrojtjen e konsumatorëve: Kjo direktivë ka për qëllim të sigurojë një nivel të lartë të mbrojtjes së konsumatorëve nëpër vendet anëtare të BE-së. Ajo përcakton të drejtat e konsumatorëve dhe detyrimet e biznesit në marrëdhëniet tregtare, duke përfshirë informacionin e saktë të produktit, garantitë, reklamacionet, etj.
3. Direktiva për produkteve të rrezikshme: Kjo direktivë synon të sigurojë që produktet të jenë të sigurta për konsumatorët nëpër vendet anëtare të BE-së. Ajo përcakton rregullat dhe standardet për identifikimin, vlerësimin dhe kontrollin e produkteve të rrezikshme, duke përfshirë standardeve të

sigurisë, etiketimin dhe ndalimin e produktit në rast të rrezikut të madh për shëndetin ose sigurinë.

4. Direktiva për konkurrencën: Kjo direktivë synon të sigurojë një konkurrencë të lirë dhe të ndershme në tregun e brendshëm të BE-së. Ajo përcakton rregullat dhe procedurat për parandalimin e sjelljes anti-konkurrencë dhe dominimit të tregut, duke përfshirë kartelizmin, abuzimin me pozitën e dominimit dhe fusnotat e shtetit.

Këto janë vetëm disa nga direktivat tregëtare më të rëndësishme të Bashkimit Evropian. Ka edhe direktiva të tjera që rregullojnë fusha të tjera të tregtisë, si transporti, energjia, telekomunikacioni, etj. Është e rëndësishme të theksohet se direktivat tregëtare të BE-së janë të përdorura si bazë për hartimin e ligjeve tregëtare në vendet anëtare të BE-së dhe përafërimin e legjislacionit tregëtar me ato të Bashkimit Evropian. Në këtë mënyrë, harmonizimi i legjislacionit tregëtar shqiptar me atë të BE-së siguron një përputhje më të madhe në rregulloret dhe standardet tregëtare në nivel evropian dhe kontribuon në hapjen e tregjeve të reja dhe rritjen e bashkëpunimit ekonomik me vendet e BE-së.

Legjislacioni i Bashkimit Evropian përfshin një sërë direktivash tregëtare që kanë për qëllim harmonizimin dhe rregullimin e tregtisë së mallrave dhe shërbimeve në të gjithë Bashkimin Evropian. Këto direktiva janë të aplikueshme në të gjitha vendet anëtare të BE dhe janë të detyrueshme për t'u nënshtrohen dhe zbatohen nga shtetet anëtare. Këtu janë disa prej kryesorëve direktivave tregëtare të BE:

1. Direktiva 2014/24/BE - lidhur me prokurimet publike: Kjo direktivë rregullon prokurimet publike në nivelin e Bashkimit Evropian, duke përcaktuar rregullat për procedurat e tenderimit të mallrave, shërbimeve dhe ndërtimit.
2. Direktiva 2014/25/BE - lidhur me prokurimet publike në sektorët specifikë: Kjo direktivë zbatohet për prokurimet publike në sektorët e energjisë, ujërave, transportit dhe postës.
3. Direktiva 2006/123/BE - lidhur me shërbimet në tregun e brendshëm: Kjo direktivë rregullon ofrimin dhe pranueshmërinë e shërbimeve në të gjithë tregun e brendshëm të BE-së.

4. Direktiva 2014/53/BE - lidhur me pajisjet radio: Kjo direktivë rregullon harmonizimin e shpërndarjes së pajisjeve radio në tregun e brendshëm të BE-së.
5. Direktiva 2014/90/BE - lidhur me anije të lëvizshme: Kjo direktivë rregullon standartet teknike për anijet e lëvizshme dhe certifikatat e tyre në tregun e brendshëm të BE-së.
6. Direktiva 2014/91/BE - lidhur me anije të kalueshme: Kjo direktivë rregullon standardet e sigurisë dhe mjedisit për anijet e kalueshme në tregun e brendshëm të BE-së.
7. Direktiva 2009/22/BE - lidhur me përdorimin e autorizimeve shtetërore: Kjo direktivë rregullon procedurat dhe kushtet për përdorimin e autorizimeve shtetërore në tregun e brendshëm të BE-së.

Ky është vetëm një pjesë e legjislacionit tregëtar të BE-së, pasi ka shumë direktiva të tjera që mbulojnë aspekte të ndryshme të tregtisë dhe shërbimeve në Bashkimin Evropian. Këto direktiva janë të përditësuara dhe të përshtatshme me kalimin e kohës dhe zhvillimet e reja në tregun e brendshëm të BE-së. Është e rëndësishme të përmendet se konsultimi i versionit aktual të direktivave dhe marrja e informacionit të përditësuar nga burimet zyrtare të BE-së janë të domosdoshme për të marrë një informacion të plotë dhe të saktë mbi legjislacionin tregëtar të BE-së.

4.3 Ligji nr 110/2012 për përafrimin e legjislacionit Shqiptarë me atë të BE -së.

Ligji për shoqëritë tregtare në nenet e saja rregullon vetëm bashkimin e shoqërive tregtare me seli në Shqipëri, LSHT nuk i rregullon bashkimet ndërkufitare të shoqërive tregtare. Pra si duhet proceduar kur bashkohet një shoqëri shqiptare me një shoqëri të një shteti tjetër. Për zgjidhjen e këtij boshllëku ligjor u miratua një ligj i veçantë, Ligji Nr. 110/2012, “Për bashkimin ndërkufitar të shoqërive tregtare” ose LBNSHT i cili u miratua në kuadër të përafrimit të legjislacionit shqiptar me atë të BE duke u mbështetur në Direktivën nr.2005/56 “Për bashkimin ndërkufitar të shoqërive tregtare”, Fusha e zbatimit të LBNSHT është vetëm në rastet kur njëra nga shoqëritë qëbashkohen është shqiptare, dhe shoqëria ose shoqëritë e tjera janë

⁹ Thomas Bacher, Edmund-Philipp Schuster dhe Martin Winner.

europiane¹³⁹, ku me shoqëri europiane kuptohet se është shoqëria tregtare me selinë e regjistruar, zyrën qendrore apo vendndodhjen kryesore të veprimtarisë në territorin e një vendi anëtar të BE, dhe që merr pjesë në bashkimin ndërkufitar. Ndërkoh LBNSHT shtrin efektet edhe mbi vendet europiane ku me këtë term kuptohen shtetet që janë palë në traktatet e Bashkimit European dhe të Zonës Ekonomike Europiane, të cilat janë Norvegjia, Islanda dhe Lihteshteni, dhe që nëpërmjet një marrëveshjeje të hyrë në fuqi në 1 janar të vitit 1994, janë bërë pjesë e tregut të brendshëm të Bashkimit European

4.4 Direktivat e Bashkimit European

¹⁰Ndarja sipas Direktivës 82 / 891 / CEE dhe LSHT

Ndarja sipas Direktives 82 /891 CEE dhe LSHT

Eshte Direktiva e shtate e keshillit qe rregullon ndarjen e SHA-ve parashikon një metodë ndarje e cila nuk është shprehur në LSHT. Ajo e ndarjes së një shoqërie tregtare nëpërmjet bashkimit, ku nëpërmjet ndarjes së një shoqërie tregtare pa likuidim, pjesët e ndara të saja së bashku me pasurinë e tyre, me të drejtat dhe detyrimet, I transferohen më shumë shoqërive, dhe aksionistëve të shoqërisë së ndarë u shkëmbehen aksionet me ato të shoqërisë përthithëse.

Pjesët që rregullojnë bashkimin e shoqërisë së ndarë me shoqëritë përthithëse direktiva 82/891/ CEE I rregullon duke iu referuar direktivës 2011/35/UE. Edhe në këtë rast përveç projekt marrëveshjes së ndarjes së shoqërisë, kemi dhe projekt marrëveshjen e bashkimit të pjesëve të ndara me shoqërinë përthithëse ku parashikohet këmbimi I aksioneve, të drejtat e punëmarrësve, kreditorëve. Përsa i përket respektimit të të drejtave të kreditorëve në këtë rast. Nëse kreditori I shoqërisë së ndarë, nuk është I kënaqur me transferimin që I është bërë detyrimit

¹⁰ Fletorja Zyrtare e Bashkimit Evropian.
Direktiva 2013/37/Eu e Parlamentit Evropian dhe Këshillimit.

të tij në shoqërinë përthithëse, shoqëritë përthithëse, të shoqërisë së ndarë, janë përgjegjëse për këtë detyrim, duke qenë kshu përgjegjëse të një detyrimi solidar.

4.5 Te drejtat e punëtorëve ne rast bashkimi të shoqërive tregtare Direktiva 2001/ 23/CE

Direktiva 2001/23/CE e Këshillit, 12 mars 2001 përveç se trajton të drejtat e punëtorëve në rast transferimit të ndërmarrjes së tyre, I mbron ato edhe kur ky transferim bëhet për shkak të bashkimit të shoqërive tregtare . Direktiva 2001/23/CE me celines kupton personin që transferon ndërmarrjen, shoqëria e përthithur, ndërsa cesionari është personi të cilit I transferohet e drejta, shoqëria përthithëse. Të drejtat dhe detyrimet që ka celinesi, nga një kontratë kolektive pune apo nga një marrëdhënie ekzistuese , në datën që është bërë transferimi , dhe si pasojë e këtij transferimi, I kalojnë cesionarit. Direktiva 2001/23 /CE I këshillon shtetet anëtare se celinesi, edhe mbas dates së transferimit, është përgjegjës, me cesionarin, për detyrimet që rezultojnë përpara datës së transferimit nga një kontratë pune apo nga një marrëdhënie pune ekzistuese në datën e transferimit. Transferimi I një ndërmarrje, apo I një fabrike ,apo I një ndërmarrje nuk është në vetvete motiv për të pushuar njerëz nga puna nga ana e celinesit apo cesionarit. Sidoqoftë ky nen nuk paragjykon pushimet nga puna të bëra për arsye ekonomike teknike apo organizmi që sjellin ndryshime në planin e punësimit,dhe në harmoni me Nenin 138 të Kodit të Punës. Direktiva 2001/23/CE I këshillon shtetet anëtare të parashikojnë që, në rast së një ndërmarrje apo fabrikë, nuk ka përfaqësues të punëtorëve për arsye që nuk varen nga vullneti I tyre, punëtorët e interesuar duhet të jenë njoftuar paraprakisht për :

1. për datën e propozuar të transferimit;
2. Për arsyet e transferimit;
3. Për pasojat juridike, ekonomike dhe sociale që do kenë punëtorët nga transferimi
4. Cilat janë masat e parashikuara për punëtorët. /CE e Këshillit, 12 mars 2001 përveç se trajton të drejtat e punëtorëve

- Kjo pjesë është mjaft aktuale për Shqipërinë, për vetë faktin e mungesës së sindikatave apo këshillave të punëmarrësve, një praktikë e tillë do ishte e nevojshme për përfshirjen e punëmarrësve në vendimmarrje.

4.6 Trajtimi i konkurrencës sipas legjislacionit të BE-së Direktiva 139/2004.

Për rregullimet në fushën e konkurrencës dhe kundër monopoleve që shkaktohen nga

përqendrimet e shoqërive tregtare në BE, është Direktiva 139/2004 20 janar 2004 e cila i

referohet edhe bashkimit të shoqërive. Ka përqendrim kur prodhohet një ndryshim afatgjatë i kontrollit, si pasojë e bashkimit të dy ose më shumë shoqërive të pavarura më parë, ose pjesë të ndryshme dhe të ndara të së njejtës shoqëri

Kjo direktivë aplikohet për të gjitha përqendrimet e dimensioneve komunitare. Dhe që të vihet në lëvizje Komisioni për të shqyrtuar përqendrimet duhet që, një përqendrim i dimensioneve komunitare të konsiderohet i tillë kur xhiroja botërore e shoqërive të marra së bashku është 5 miliard euro, dhe xhiroja e realizuar në mënyrë individuale në Komunitet (BE) është mbi 250 milion euro

Për të vlerësuar përqendrimin Komisioni ka parasysh, pozitën në treg të shoqërive

pjesëmarrëse, potencialin e tyre ekonomik dhe financiar, mundësinë për të përzgjedhur furnitorët dhe distributorët apo klientët, aksesin që kanë tek furnizuesit, në pasjen me të drejtë apo në mënyrë faktike të pengesave në hyrje, ecurinë e kërkesës apo ofertës të produkteve apo shërbimeve në diskutim, për interesat e konsumatorëve të ndërmjetëm apo përfundimtarë si dhe për zhvillimin teknik dhe ekonomik, dhe nëse këto janë avantazh për konsumatorin dhe nuk përbëjnë pengesë për konkurrencën.

Nëse Komisioni vërteton se ka një përqendrim, mundet t'i urdhërojë shoqëritë e interesuara ta shpërbëjnë përqendrimin, në veçanti nëpërmjet shkrirjes së entitetit të lindur nga bashkimi i shoqërive, për të rikthyer gjendjen e cila ekzistonte para se të bëhej përqendrimi.

. Impakti fiskal i bashkimit të dy ose më shumë shoqërive tregtare

Bashkimi i dy ose më shumë shoqërive tregtare ka edhe impaktin e saj fiskal, pasi shoqëria e dalë nga bashkimi minimalisht do ketë kapital të barabartë me shoqëritë pjesëmarrëse në bashkim, por kryesisht bashkimet krijojnë vlerë më të madhe të shoqërisë së dalë nga bashkimi se sa vlera që kanë shoqëritë pjesëmarrëse në bashkim. Çka përbën premisë për të ardhura më të larta tatimore. Detyrimet tatimore të shoqërive pjesëmarrëse në bashkim, i trashëgohen shoqërisë së dalë nga bashkimi. Edhe nëse njëra nga shoqëritë pjesëmarrëse në bashkim mund të ketë detyrime tatimore të prapambetura, bashkimi me një shoqëri tjetër kryesisht mundet ta bëjë më të kollajtë përmbushjen e detyrimeve tatimore të shoqërive që bashkohen për shkak të rritjes së vlerës dhe kapitalit të shoqërisë përthithëse ose shoqërisë së re të dalë nga bashkimi.

Që të lind detyrimi tatimor, duhen realizuar më parë të ardhura, nga shoqëria e dalë nga bashkimi i shoqërive. Data e fillimit të detyrimit tatimor të shoqërisë së dalë nga bashkimi, fillon në datën e caktuar në marrëveshjen e bashkimit, duke u nisur nga data, e cila veprimet e shoqërisë që përthithet do të trajtohen nga pikëpamja kontabël si veprime të shoqërisë përthithëse. Futja e datës në projekt-marrëveshje nga kur fillon të trajtohen të unifikuara veprimet e kontabilitetit të shoqërive që bashkohen, u bë me ndryshimet që iu bënë LSHT Nr. 9901 me Ligjin nr 129/2014, para ndryshimeve të LSHT konsiderohej data e regjistrimit të bashkimit në QKR si date kur fillonte detyrimi tatimor. Në rast se projekt marrëveshja e bashkimit nuk

e përcakton datën se kur unifikohen veprimet kontabël të shoqërive pjesëmarrëse në bashkim, data kur llogaritet se fillon detyrimi tatimor është data e regjistrimit në QKR të bashkimit.

3.3.5 Bashkimi ndërkufitar i shoqërive tregtare me përgjegjësi të kufizuar.

Direktiva 2005/56/KE :

Ekziston nevoja për bashkëpunim dhe konsolidim ndërmjet shoqërive tregtare me përgjegjësi të kufizuar. Megjithatë, lidhur me bashkimin ndërkufitar të shoqërive tregtare me përgjegjësi të kufizuar, ato hasin në shumë vështirësi legislative dhe administrative.

Kjo direktivë lehtëson bashkimin ndërkufitar të shoqërive tregtare me përgjegjësi të kufizuar. Për të lehtësuar operacionet e bashkimeve ndërkufitare, duhet parashikuar që, nëse nuk shprehet ndryshe në këtë direktivë, secila shoqëri tregtare që merr pjesë në bashkimin ndërkufitar dhe secili I tretë që ndikohet nga bashkimi, mbetet objekt i dispozitave dhe formaliteteve të legjislacionit të brendshëm, i cili do të ishte i zbatueshëm në rastin e bashkimit të brendshëm. Asnjëra prej dispozitave dhe formaliteteve të legjislacionit të brendshëm, përmendur në këtë direktivë, nuk duhet të parashikojë kufizime mbi lirinë e vendosjes apo mbi lëvizjen e lirë të kapitalit.

Në mënyrë që të mbrohen interesat e pronarëve dhe të tjerëve, si projektkushtet e përbashkëta të bashkimit ndërkufitar ashtu edhe realizimi i bashkimit ndërkufitar duhen publikuar për secilën shoqëri tregtare pjesëmarrëse, përmes regjistrimit në regjistrin publik.

Për t'i lehtësuar operacionet e bashkimit ndërkufitar, duhet parashikuar që monitorimi i realizimit dhe ligjshmërisë së procesit të vendimmarrjes në secilën prej shoqërive tregtare pjesëmarrëse në bashkim të bëhet nga një organ kombëtar, i cili duhet të ketë juridiksion mbi secilën prej këtyre shoqërive tregtare, ndërsa monitorimi i realizimit dhe ligjshmërisë së bashkimit ndërkufitar duhet të realizohet nga organi kombëtar që ka juridiksion mbi shoqërinë tregtare që lind nga bashkimi ndërkufitar. Organi në fjalë mund të jetë gjykatë, noter ose çdo organ

tjetër kompetent i caktuar nga Shteti. Duhet përcaktuar edhe ligji i brendshëm i cili përcakton datën e hyrjes në fuqi të bashkimit ndërkufitar, ligj ky të cilit i nënshtrohet edhe shoqëria tregtare që lind nga bashkimi ndërkufitar.

Për të mbrojtur interesat e pronarëve të tjerë, duhen përcaktuar pasojat juridike të bashkimit ndërkufitar, duke bërë dallimin nëse shoqëria tregtare që lind nga bashkimi ndërkufitar është shoqëritregtare blerëse apo shoqëri tregtare e re. Në interes të qartësisë juridike, nuk duhet parashikuar më mundësia që pas datës fillon të prodhojë pasoja juridike bashkimi ndërkufitar të mund të deklarohet nul dhe i pavlefshëm

4.7 Përgjegjësia e administratorëve Direktiva 2011/35/UE

Neni 224 i LSHT që flet për dëmet që mundet t'i shkaktohen ortakëve/aksionerëve të shoqërisë së përthithur, i referohet përgjegjësve të shkaktimit të dëmit si organe të administrimit, organe mbikqyrëse, administratorë. Ndërkohë që nenet e tjera të LSHT nuk flasin për administratorë apo organe administrimi, por flasin për përfaqësues ligjorë të shoqërisë që p.sh. hartojnë projekt marrëveshjen. Neni në fjalë është i përafuar me Direktivën 78/855/CEE, dhe po këtë nen e gjejmë edhe ke Direktiva 2011/35/UE Neni 20 i sajë.

Përgjegjësia e administratorëve sipas legjislacionit të BE-së

Organet të cilat hartojnë projekt marrëveshjen e bashkimit të shoqërive, Direktiva 2011/35/UE i quan si organet administrative ose menaxhuese, ndërkohë LSHT hartuesit e

projekt marrëveshjes së bashkimit i quan përfaqësues ligjor të shoqërisë. Çka mund të mendohej se LSHT mundet të vendosë që persona që nuk janë antarë të Këshillit

të Administrimit, por sidoqoftë që janë zgjedhur nga APA, mundet të negociojnë projekt marrëveshjen e bashkimit.

Përgjegjësia e ekspertit sipas legjislacionit të BE-së

Direktiva 2011/35/UE, i kërkon shteteve anëtare të BE, që të përcaktojnë të paktën përgjegjësinë civile përballë aksionerëve të shoqërisë së përthithur të ekspertëve të ngarkuar ngakjo shoqëri për hartimin e raportit të ekspertit, si pasojë e parregullsive të bëra nga ekspertët në kryerjen e detyrës së tyre

114.8 Progres Raportet për integrimin e Shqipërisë në Bashkimin Evropian.

Komisioni Evropian publikoi në datën 19 tetor Raportin për Shqipërinë, ku konfirmon ecurinë e qëndrueshme dhe përmbushjen e detyrave të procesit të anëtarësimit.

Shqipëria është e përgatitur në mënyrë të moderuar me reformën e administratës së saj publike, thuhet në raport, ndërkohë që vlerësohet pozitivisht procesi i rekrutimit tërësisht i hapur, transparent dhe meritokratik, i cili është tashmë, një model i mirë edhe për vendet e rajonit.

Pavarësisht sfidave e ndikimit të pandemisë, të gjitha vendet e lira të planifikuara nga DAP për vitin 2020, u plotësuan, duke realizuar plotësisht planin e rekrutimit. Raporti i progresit përveç vlerësimeve pozitive, nxjerr në pah sfidat dhe çështjet që duhen adresuar për të përparuar më tej.

Në raport, ndër të tjera theksohet nevoja e harmonizimit të përshkrimeve të punës, automatizimi i sistemit të pagave për të gjithë sektorin publik, përmirësimi i proceseve të punës, vlerësimi i performancës etj.

Bazat e procesit të anëtarësimit

Për sa i përket kritereve politike, zgjedhjet e përgjithshme u mbajtën më 25 prill 2021, pas marrëveshjes ndërpartiake të 5 qershorit 2020 që çoi në një reformë të gjerë zgjedhore, në përputhje me rekomandimet e OSBE/ODIHR. Identifikimi

¹¹ Delegacioni I Bashkimit Evropian në Shqipëri

elektronik i votuesve u zbatua në 97% të qendrave të votimit, ndërsa votimi elektronik dhe numërimi elektronik u pilotua me sukses në 32 qendra votimi në Tiranë. Vlerësimi përfundimtar i OSBE/ODIHR-it zbuloi se zgjedhjet në përgjithësi ishin të organizuara mirë. Administrata e re zgjedhore fitoi besimin e shumicës së palëve të interesuara. Shqetësimet mbetën të lidhura me keqpërdorimin e burimeve publike apo funksionet zyrtare, me pretendimet për blerje votash dhe me rrjedhjen e të dhënave të ndjeshme personale që mbulonin preferencat politike të qytetarëve. Këto raste janë duke u hetuar. Parlamenti vazhdoi të punojë nën kufizimet e vendosura për shkak të pandemisë. Në lidhje me reformat e orientuara nga BE-ja, Parlamenti miratoi një sërë pjesësh të rëndësishme legjislacioni, në fusha të tilla si azili, regjistrimi i popullsisë dhe efikasiteti i gjyqësorit. Gjatë gjithë periudhës së raportimit, qeveria ka mbajtur fokusin në reformat e kërkuara për rrugën e vendit drejt BE-së, pavarësisht sfidës së adresimit të ndikimit negativ social dhe ekonomik të pandemisë COVID-19. Në legjislaturën e re, mazhoranca dhe opozita do të duhet të përmirësojnë dialogun politik dhe të punojnë së bashku me të gjitha pjesët e shoqërisë për të avancuar më tej axhendën e reformës në BE dhe negociatat e anëtarësimit. Koordinimi brenda administratës duhet të përmirësohet, veçanërisht në lidhje me integrimin në BE. Reforma administrative territoriale duhet të konsolidohet më tej si pjesë e agjendës më të gjerë të decentralizimit. Kjo është veçanërisht e nevojshme për të garantuar autonominë fiskale lokale dhe për të fuqizuar bashkitë për të ofruar shërbime publike cilësore. Është bërë përparim i kufizuar në zbatimin e udhërrëfyesit për krijimin e një mjedisi të favorshëm për shoqërinë civile. Megjithatë, shoqëria civile shqiptare ka

qenë në gjendje të ofrojë mbështetje dhe shërbime për njerëzit më vulnerabël të prekur nga pandemia COVID-19.

Për sa u përket **kritereve politike**, në legjislaturën e re që erdhi si rezultat i zgjedhjeve të vitit 2021, të cilat u mbajtën pas marrëveshjes ndërpartiake të 5 qershorit 2020, anëtarët e zgjedhur nga partitë më të mëdha opozitare zunë vendet e tyre në kuvend. Kuvendi zgjodhi Presidentin e ri të Republikës. Konfliktet e brendshme brenda partisë më të madhe opozitare (PD), ndikuan në jetën parlamentare. Për reformat e orientuara drejt BE-së, parlamenti miratoi një zgjatje kushtetuese me afat të kufizuar të mandatit të organeve të vetingut dhe nëntë ligje që synojnë përafrimin me *acquis* të BE-së. Qeveria mbajti fokusin te reformat që lidhen me rrugën e vendit drejt BE-së dhe përforcoi strukturën e vet koordinuese për integrimin në BE, por duhet ta çojë më tej agjendën e reformave të BE-së, së bashku me opozitën dhe të gjitha segmentet e shoqërisë. Krijimi i disa agjencive qeveritare pranë Kryeministrisë, pa një kuadër gjithëpërfshirës drejtues dhe pa një vëmendje sistematike ndaj linjave të mbikëqyrjes dhe raportimit, ngre pikëpyetje në lidhje me standardet e administratës publike. Mbetet për t'u miratuar një strategji e re decentralizimi përtej vitit 2022 dhe konsultimi në nivel vendor do të jetë thelbësor. Pavarësisht përmirësimeve në financime, u arrit përparim i kufizuar në zbatimin e udhërrëfyesit për krijimin e një mjedisi të favorshëm për shoqërinë civile.

Shqipëria është mesatarisht e përgatitur në fushën e **reformës së administratës publike**. Ajo ka bërë përparim të kufizuar në forcimin e kapaciteteve të ministrive

të linjës për të zbatuar vlerësimet e ndikimit rregullator dhe për të mbajtur konsultime publike. Ajo ka nisur përgatitjet për reformën e pagave dhe ka zgjeruar sistemin e automatizuar të listës së pagave. Zbatimi i reformës së administratës publike 2015-2022 dhe strategjive të reformës së menaxhimit të financave publike 2014-2022 ka vazhduar. Sistemet e TI-së për planifikim të integruar nuk janë ende plotësisht funksionale. Megjithatë, organet në varësi të ministrive (agjencive) kanë vazhduar të krijohen pa një kornizë gjithëpërfshirëse drejtuese, vëmendje sistematike ndaj mbikëqyrjes apo linja të qarta raportimi. Ato gjithashtu e përkeqësuan më tej çështjen e detyrave që i besoheshin personelit të punësuar sipas Kodit të Punës, në vend të nëpunësve civilë. Dispozitat për rekrutimin e bazuar në merita në ligjin e shërbimit civil mbeten për t'u zbatuar plotësisht, veçanërisht për pozicionet e nivelit të lartë. Numri i shërbimeve të ofruara online ka vazhduar të rritet, por kjo gjithashtu ngre pyetje në lidhje me qasjen e barabartë për qytetarët me aftësi të kufizuara digjitale.

Sistemi gjyqësor i Shqipërisë ka arritur një nivel mesatar përgatitjeje. Ka vazhduar reforma gjithëpërfshirëse në drejtësi, duke rezultuar me një progres të mirë në përgjithësi. Dy gjyqtarë të rinj u emëruan në Gjykatën Kushtetuese në mars dhe shtator 2022, duke përmirësuar më tej aftësinë e gjykatës për të ushtruar mandatin e saj. Progres pati edhe me Gjykatën e Lartë, e cila tani ka 15 gjyqtarë në detyrë, duke i mundur asaj të reduktojë numrin e çështjeve të pazgjidhura për herë të parë në gjashtë vjet, të nisë unifikimin e praktikës gjyqësore dhe të emërojë gjyqtarë në Gjykatën Kushtetuese. Priten emërimet e mëtejshme në Gjykatën e Lartë. Megjithatë, procedurat e gjata, shkalla e ulët e qasjes dhe numri i madh i

çështjeve të mbetura vazhdojnë të ndikojnë negativisht në efikasitetin e sistemit gjyqësor. Për të trajtuar këto probleme, pas konsultimeve u miratua një hartë e re gjyqësore. Kërkohen ende përpjekje për ta futur në fuqi, si dhe për të përmirësuar sistemin e menaxhimit të çështjeve dhe sistemin e trajnimit për magjistratët.

Rivlerësimi i përkohshëm i gjithë gjyqtarëve dhe prokurorëve (**procesi i vetingut**) ka vazhduar të përparojë në mënyrë të qëndrueshme. Nën kujdesin e Komisionit Evropian, Operacioni Ndërkombëtar i Monitorimit ka vazhduar të mbikëqyrë procesin në mënyrë të pavarur. Deri më 12 shtator, institucionet e vetingut kishin përfunduar 554 çështje të shkallës së parë. Rreth 64% e dosjeve të vetingut të përpunuara deri tani kanë rezultuar me shkarkime, dorëheqje ose përfundimin e mandatit të magjistratëve të verifikuar. Institucionet e vetingut duhet të vazhdojnë të referojnë në organet e prokurorisë rastet kur ka indikacione për vepra penale.

Struktura e Specializuar kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar (SPAK), e përbërë nga Prokuroria e Posaçme (PP) dhe Byroja Kombëtare e Hetimit (BKH), ka vazhduar punën e saj. Pas një rritje të buxhetit në vitin 2021, PP tani ka 17 prokurorë në detyrë, rekrutimi i tetë hetuesve financiarë është duke u zhvilluar dhe BKH arriti kapacitetin e vet të plotë operativ prej 60 hetuesish pas një raundi të dytë rekrutimi.

Shqipëria ka njëfarë niveli përgatitjeje në **luftën kundër korrupsionit**. Ajo ka vazhduar përpjekjet e saj për të ndërtuar historikun e hetimeve, ndjekjeve penale dhe dënimeve në luftën kundër korrupsionit dhe ka dhënë disa rezultate. Këto përpjekje duhet të vazhdojnë. Megjithatë, vullneti më i madh politik, përpjekjet e mëtejshme të strukturuar dhe burimet dhe aftësitë e duhura mbeten të nevojshme.

Gjykata e Posaçme për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar dha disa vendime të rëndësishme përfundimtare për zyrtarë të lartë të shtetit, përfshirë një ish-ministër të Brendshëm dhe një ish-prokuror të përgjithshëm. Edhe pse vetingu i anëtarëve të sistemit të drejtësisë është një proces administrativ, ai vazhdon të sjellë rezultate në luftën kundër korrupsionit brenda gjyqësorit. Në Ministrinë e Drejtësisë u krijua një Drejtori e re e Përgjithshme kundër Korrupsionit. Në përgjithësi, pavarësisht disa përparimeve, korrupsioni mbetet një fushë serioze shqetësimi. Rritja e numrit të dënimeve përfundimtare të zyrtarëve të nivelit të lartë mbetet një prioritet i rëndësishëm për të trajtuar më tej kulturën e mosndëshkimit. Sektorët që janë më të rrezikuar nga korrupsioni kërkojnë vlerësim të synuar të rrezikut dhe masa të dedikuara.

*Shqipëria ka njëfarë niveli përgatitjeje në **luftën kundër krimin të organizuar**. Ajo ka bërë njëfarë progresi në përmbushjen e rekomandimeve të vitit të kaluar. Bashkëpunimi i fortë dhe i frytshëm me Shtetet Anëtare të BE-së, Europol-in dhe Eurojust-in ka çuar në rezultate të prekshme. Shqipëria ka vazhduar të tregojë angazhim për të luftuar prodhimin dhe trafikimin e kanabisit. Progres i mirë është arritur në sekuestrimin dhe konfiskimin e aseteve të lidhura me krimin e organizuar. Kjo përpjekje duhet të vazhdojë edhe në të ardhmen. Përpjekjet gjithashtu duhet të vazhdojnë për të siguruar rritje të ndjekjeve penale dhe dënimeve përfundimtare, veçanërisht në nivelet e larta. Lufta kundër krimin kibernetik, trafikimit të qenieve njerëzore dhe pastrimit të parave mbeten fusha në të cilat nevojiten më shumë rezultate. Fenomeni i abuzimit seksual të fëmijëve në internet mbetet shqetësues. Vendi ka përparuar në mënyrë të qëndrueshme në*

zbatimin e Planit të Veprimit të Task Forcës së Veprimit Financiar (FATF) për të përmirësuar efektivitetin në fushën kundër pastrimit të parave, por Shqipëria mbeti në listën e juridiksioneve nën monitorim të shtuar. Hetimet financiare duhet të shoqërojnë në mënyrë sistematike procedurat penale. Shqipëria miratoi një strategji dhe plan veprimi të ri kombëtar ndërsektorial **kundër terrorizmit** në dhjetor 2020.

Për të drejtat themelore, Shqipëria zbaton në përgjithësi instrumentet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut dhe ka ratifikuar shumicën e konventave ndërkombëtare për mbrojtjen e të drejtave themelore. Është bërë njëfarë progresi në përdorimin e alternativave ndaj paraburgimit dhe, veçanërisht, në zhvillimin e shërbimit të provës, i cili mbetet plotësisht funksional, duke përfshirë edhe për të miturit. Shqipëria ka miratuar një plan të ri veprimi për lezbiket, homoseksualët, biseksualët, transgjinatorët, personat interseks dhe queer (LGBTIQ), i cili përfshin masa për të luftuar diskriminimin, përmirësimin e qasjes në shërbime, si dhe ka miratuar ligjin për njohjen ligjore gjinore dhe një plan kombëtar veprimi për barazi, përfshirje dhe pjesëmarrje të romëve dhe egjiptianëve. Nevojiten përpjekje të shtuara për të konsoliduar të drejtat pronësore përmes regjistrimit dhe digjitalizimit të të dhënave kadastrale dhe sektori mbetet i prirur ndaj korrupsionit, ndërkohë që procesi i kompensimit ka ngecur. Për mbrojtjen e pakicave kombëtare, Shqipëria ka miratuar një legjislacion të ri zbatues që krijon një fond për projektet e shoqërisë civile në mbështetje të të drejtave të pakicave. Megjithatë, miratimi i legjislacionit të mbetur zbatues, duke përfshirë lirinë për t'u vetëidentifikuar si anëtar i një pakice kombëtare dhe përdorimin e gjuhëve të pakicave, është ende në pritje. Përgatitjet për regjistrimin e shumëpritur të popullsisë dhe banesave

vazhduan, duke përfshirë regjistrimet pilot në zonat e popullsisë pakicë, megjithatë regjistrimi u shty për në vitin 2023. Duhet të ndërmerren masa të mëtejshme për të forcuar mbrojtjen e të dhënave dhe përafrimin e legjislacionit kombëtar me Rregulloren e Përgjithshme të BE-së për Mbrojtjen e të Dhënave (GDPR).

Shqipëria ka njëfarë niveli përgatitjeje/është mesatarisht e përgatitur në fushën e **lirisë së shprehjes**. Nuk është bërë progres në periudhën raportuese. Ndërthurja e interesave të biznesit dhe politikës vazhdoi të pengonte pavarësinë e medias dhe cilësinë e gazetarisë. Dezinformatat, duke përfshirë fushatat e shpifjeve, janë të përsëritura, veçanërisht në mediet online, vetërregullimi i të cilave duhet të sigurohet. Atmosfera e sulmeve verbale, fushatave shpifëse dhe akteve të frikësimit ndaj gazetarëve nuk është përmirësuar. Çdo ndryshim në Ligjin për Median duhet të jetë në përputhje me opinionin e Komisionit të Venecias dhe duhet të dorëzohet për konsultim me organizatat e medias. Mbetet e rëndësishme të sigurohet që media të ketë qasje të drejtpërdrejtë dhe transparente në institucionet qeveritare dhe aktivitetet e tyre. Performanca rregullatore e Autoritetit të Mediave Audiovizive (AMA) duhet të përmirësohet dhe pavarësia dhe burimet e transmetuesit publik duhet të forcohen.

Shqipëria ka miratuar një strategji kombëtare të re dhe me buxhet më të mirë për **barazinë gjinore** dhe vazhdon përpjekjet e saj për të siguruar financimin e duhur shtetëror për zbatimin në nivel qendror dhe vendor. Nevojiten përpjekje për të siguruar që të gjitha strategjitë kombëtare në nivel qendror dhe vendor të jenë të integruara nga ana gjinore dhe ta shpenzojnë buxhetin në mënyra që marrin parasysh gjininë. Sa i përket shtetësisë, Shqipëria duhet ta ndalë zhvillimin e

skemës së nënshtetësisë për investitorët (pasaportat e arta), pasi do të përbënte rrezik për sa i përket sigurisë, pastrimit të parave, evazionit fiskal, financimit të terrorizmit, korrupsionit dhe infiltrimit nga krimi i organizuar, si dhe do të ishte e papajtueshme me *acquis* të BE-së.

Sa i përket **migracionit**, kuadri ligjor për migracionin është kryesisht i përafuar me *acquis* të BE-së, por ka nevojë për përditësim, si dhe duhet të sigurojë një kornizë të qartë për menaxhimin dhe koordinimin e migracionit. Numri i migrantëve të parregullt të kapur në Shqipëri në vitin 2021 është ulur me rreth 15% krahasuar me vitin 2020. Nuk është bërë përparim në referimet në procedurën e azilit dhe zbatimin e procedurave të kthimit në përputhje me kuadrin ligjor. Politika e Shqipërisë për vizat duhet të përafrohet me atë të BE-së.

Numri i **shtetasve shqiptarë që paraqesin kërkesa për azil** në Shtetet Anëtare të BE-së mbetet më i ulët se kulmi i vitit 2015, por është rritur ndjeshëm në verën e vitit 2021, dhe për këtë arsye kërkon ende përpjekje të vazhdueshme dhe të qëndrueshme. Dialogu dhe bashkëpunimi me vendet më të prekura ka vazhduar, përveç kontroleve të hollësishme kufitare dhe ndërgjegjësimit për të drejtat dhe detyrimet në kuadër të regjimit pa viza. Shqipëria duhet të vazhdojë të trajtojë fenomenin e të miturve të pashoqëruar. Komisioni po e monitoron nga afër trendin në kuadër të mekanizmit monitorues pas liberalizimit të vizave.

Në **kriteret ekonomike**, Shqipëria ka bërë progres të mirë dhe është mesatarisht e përgatitur për zhvillimin e një ekonomie tregu funksionale. Ndikimi i pandemisë COVID-19 në ekonomi, deficitin buxhetor dhe raportin e borxhit publik ishin më të ulëta se sa pritej, por lufta e Rusisë kundër Ukrainës shkaktoi rritje çmimesh dhe

ulje të tregtisë. Hapësira fiskale mbetet e kufizuar. Reformat në lidhje me të ardhurat përparuan, por shpenzimet për investime mbeten të dobëta. Rishikimet e shpeshta të buxhetit dobësojnë besueshmërinë fiskale. Inflacioni u rrit mbi objektivin. Rritja e digjitalizimit të shërbimeve publike, përfshirja financiare dhe inspektimet e punës përfituan nga mjedisi i biznesit dhe formalizimi i ekonomisë, por ekonomia joformale mbetet domethënëse. Konsultimi publik mbetet i dobët. Shqipëria ka bërë disa përparime dhe ka njëfarë niveli përgatitjeje për të përballuar presionin konkurrues dhe forcat e tregut brenda BE-së. Infrastruktura e energjisë dhe transportit, digjitalizimi dhe arsimit u përmirësuan, por njohuritë sipërmarrëse dhe teknologjike mbeten të ulëta, me nevoja të paplotësuara për investime në kapitalin njerëzor dhe fizik, boshllëqe në aftësim dhe arsim, si dhe shpenzime të ulëta për kërkim dhe zhvillim. Diversifikimi i ulët i eksporteve rrit ndjeshmërinë ndaj goditjeve të jashtme. Integrimi rajonal dhe eksportet u rritën por mbetën nën potencial.

Për sa i përket **prokurimit publik**, Shqipëria është mesatarisht e përgatitur, vendi ka bërë përparim të mirë, veçanërisht duke miratuar legjislacionin e mëtejshëm zbatues dhe duke krijuar një sistem elektronik të ankesave. Për sa i përket **statistikave**, Shqipëria është gjithashtu mesatarisht e përgatitur, ka bërë përparim të kufizuar në përfrimin me standardet ESA 2010, publikim dhe transmetim më të shpejtë në Eurostat, por ligji i Regjistrimit të Popullsisë është shtyrë për më vonë. Shqipëria është mesatarisht e përgatitur në shumicën e fushave për **kontrollin financiar**, ku vendi ka bërë njëfarë përparimi, veçanërisht në kontrollin e brendshëm financiar publik dhe auditimin e brendshëm.

Shqipëria është mesatarisht e përgatitur në shumicën e fushave të **tregut të brendshëm**, përkatësisht lëvizjen e lirë të mallrave, shërbimeve dhe kapitalit, ligjin e shoqërive tregtare dhe politikën e konkurrencës. E njëjta gjë vlen edhe për shërbimet financiare dhe për ligjin e pronësisë intelektuale, të dy kapitujt ku vendi ka bërë progres të mirë falë reduktimit të kredive me probleme dhe miratimit të legjislacionit për të drejtën e autorit dhe për të drejtat e pronësisë industriale. Shqipëria ka bërë progres me miratimin e një ligji të ri për të huajt si dhe duke përmbushur disa nga rekomandimet e raportit Moneyval. Megjithatë, në fushën e politikës së konkurrencës, autoriteti i ndihmës shtetërore duhet të bëhet i pavarur dhe me burime të mjaftueshme. Përgatitjet për mbrojtjen e konsumatorëve dhe shëndetit, ku vendi ka bërë përparim të kufizuar, janë në një fazë të hershme.

Shqipëria ka arritur një nivel të moderuar përgatitjeje në shumë fusha që lidhen me **konkurrencën dhe rritjen gjithëpërfshirëse**, përkatësisht transformimin digjital dhe median, taksat, politikën ekonomike dhe monetare, politikën e sipërmarrjeve dhe atë industriale, arsimin dhe kulturën. E njëjta gjë vlen edhe për bashkimin doganor, ku zbatohen rregullat e origjinës së zonës pan-Euro-Mesdhetare dhe organet e përfshira në luftën kundër kontrabandës dhe mallrave të falsifikuara janë forcuar dhe bashkëpunojnë më mirë. Miratimi i një amnistie tatimore dhe penale kundër këshillave të BE-së dhe Moneyval-it mund të rrezikojë përparimin në këtë fushë, si dhe luftën kundër pastrimit të parave. Shqipëria ka njëfarë niveli përgatitjeje në politikat sociale dhe punësim, si dhe në kërkim dhe inovacion. Shqipëria ka bërë njëfarë përparimi në arsim, veçanërisht me miratimin

e Strategjisë së re Kombëtare për Arsimin dhe Planit të Veprimit 2021-2026, por progresi ka qenë i kufizuar në politikën ekonomike dhe monetare.

*Për sa i përket **Agjendës së Gjelbër dhe lidhjes së qëndrueshme**, Shqipëria është mesatarisht e përgatitur për energjinë, mjedisin dhe ndryshimet klimatike. Ajo ka njëfarë niveli përgatitjeje në fushat e politikës së transportit dhe të rrjeteve trans-europiane dhe është arritur njëfarë progresi në zhvillimin e rrjeteve të transportit dhe energjisë. Ajo ka bërë përparim në mbrojtjen civile dhe është e gatshme t'i bashkohet Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të Unionit. Vendi ka bërë përparim të kufizuar në fushat e tjera të mbuluara nga ky grupim dhe përpjekjet e vazhdueshme për të trajtuar çështjet me Kontrollin Shtetëror të Flamurit të anijeve dhe për të harmonizuar legjislacionin duhet të vazhdojnë. Është bërë përparim i kufizuar në përafrimin e mëtejshëm me acquis të BE-së për menaxhimin e ujit, kimikatet dhe krimin mjedisor. Ndikimi i investimeve strategjike në biodiversitet dhe mbrojtjen e natyrës kërkon vëmendje. Ky grupim dhe reformat përkatëse kanë lidhje të rëndësishme me Programin e Reformës Ekonomike të Shqipërisë, Planin Ekonomik dhe të Investimeve të Komisionit dhe Agjendën e Gjelbër për Ballkanin Perëndimor të miratuar nga Shqipëria në dhjetor 2020.*

*Shqipëria ka njëfarë niveli përgatitjeje në shumicën e fushave të lidhura me **burimet, bujqësinë dhe kohezionin**, përkatësisht bujqësinë dhe zhvillimin rural, sigurinë ushqimore, politikën veterinarë dhe fitosanitare, peshkimin, si dhe dispozitat financiare dhe buxhetore. Ajo është mesatarisht e përgatitur për sa i përket politikës rajonale dhe koordinimit të instrumenteve strukturore. Shqipëria ka bërë njëfarë përparimi në bujqësi dhe zhvillim rural, veçanërisht me krijimin e*

një regjistri fermash dhe kapacitete më të mira administrative për zhvillimin rural. Progres i mirë u vu re në peshkim, me funksionalizimin e vazhdueshëm të Sistemit të Monitorimit të Anijeve (VMS) dhe shpërndarjen e burimeve njerëzore për të monitoruar dhe raportuar mbi aktivitetet e anijeve të peshkimit. Shqipëria si palë kontraktuese e Komisionit të Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun (GFCM) po zbaton plotësisht rekomandimet për përpjekjet e peshkimit. Është bërë njëfarë progresi në dispozitat financiare dhe buxhetore. Megjithatë, progresi ishte i kufizuar në sigurinë ushqimore, politikën veterinare dhe fitosanitare, në politikën rajonale dhe koordinimin e instrumenteve strukturore. Në këtë drejtim, koordinimi ndër-institucional për ndihmën e para-anëtarësimit ka nevojë për përmirësim, si dhe duhet të trajtohen çështjet që lidhen me planifikimin strategjik, zbatimin dhe kapacitetin monitorues të projekteve të infrastrukturës në kuadër të Planit Ekonomik dhe të Investimeve.

*Shqipëria ka arritur një nivel të mirë përgatitjeje për sa i përket **marrëdhënieve të jashtme, sigurisë së jashtme dhe mbrojtjes**. Në kapitullin e negociatave për marrëdhëniet me jashtë, Shqipëria bëri njëfarë progresi duke vazhduar përafrimin e legjislacionit në fushën e mallrave me përdorim të dyfishtë dhe zbatimin e protokolleve shtesë të CEFTA-s. Për sa i përket Politikës së Përbashkët të Jashtme dhe të Sigurisë të BE-së, Shqipëria mbajti përputhje të plotë me të gjitha vendimet dhe deklaratat përkatëse të BE-së, duke përfshirë masat kufizuese të BE-së pas agresionit të paprovokuar të Rusisë kundër Ukrainës. Si një anëtare jo e përhershme që nga janari 2022, Shqipëria është angazhuar në mënyrë aktive në*

Këshillin e Sigurimit të OKB-së për promovimin dhe mbrojtjen e rendit ndërkombëtar të bazuar në rregulla.

Data kyçe

Qershor 2003: Samiti i Selanikut BE-Ballkani Perëndimor konfirmon perspektivën e BE-së për Ballkanin Perëndimor.

Qershor 2006: Nënshkruhet Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit BE-Shqipëri.

Prill 2009: Hyn në fuqi Marrëveshja e Stabilizim Asociimit BE-Shqipëri. Shqipëria paraqet kërkesën për anëtarësim në BE.

Nëntor 2010: Komisioni Evropian nxjerr Opinionin e tij për aplikimin e Shqipërisë për anëtarësim në BE, duke përfshirë një grup prej 12 prioritetesh kyçe që duhen përmbushur në funksion të hapjes së negociatave të anëtarësimit.

Dhjetor 2010: Udhëtim pa viza në zonën Schengen për qytetarët e Shqipërisë.

Qershor 2014: Këshilli Evropian i jep Shqipërisë statusin kandidat për anëtarësim në BE.

Shkurt 2018: Komisioni Evropian miraton strategjinë e tij për "Një perspektivë të besueshme zgjerimi dhe angazhim të zgjeruar të BE-së me Ballkanin Perëndimor"

Prill 2018: Komisioni Evropian rekomandon që Këshilli të vendosë hapjen e negociatave të anëtarësimit me Shqipërinë në dritën e progresit të arritur, duke ruajtur dhe thelluar ritmin aktual të reformës.

Maj 2018: Rinisin samitet BE-Ballkani Perëndimor, duke filluar me një samit të mbajtur në Sofje, gjatë të cilit liderët konfirmuan perspektivën evropiane të rajonit

dhe përcaktuan një sërë veprimesh konkrete për të forcuar bashkëpunimin në fushat e ndërlidhjes, sigurisë dhe shtetit ligjor.

Qershor 2018: *Këshilli përcakton rrugën drejt hapjes së negociatave të anëtarësimit me vendin në varësi të progresit të bërë.*

Maj 2019: *Komisioni Evropian rekomandon hapjen e negociatave të anëtarësimit.*

Shkurt 2020: *Metodologjia e rishikuar, e paraqitur nga Komisioni, për të çuar përpara procesin e zgjerimit me një drejtim më të fortë politik dhe në një mënyrë më të besueshme, më të parashikueshme dhe dinamike.*

Mars 2020: *Këshilli Evropian vendos hapjen e negociatave të anëtarësimit me Shqipërinë.*

Korrik 2020: *Prezantimi i draft kornizës negociuese Shteteve Anëtare.*

Tetor 2020: *Komisioni Evropian miraton një Plan Ekonomik dhe të Investimeve për të mbështetur dhe për ta sjellë Ballkanin Perëndimor më pranë BE-së.*

Maj 2021: *Komisioni Evropian informon Këshillin se Shqipëria ka plotësuar kushtin e mbetur për t'u përmbushur përpara mbajtjes së Konferencës së parë Ndërqeveritare të negociatave të anëtarësimit.*

Korrik 2022: *Konferenca e parë Ndërqeveritare për negociatat e anëtarësimit (IGC) – fillon shqyrtimi analitik i acquis (“screening”).*

Konkluzione dhe Rekomandime

Përafrimi i legjislacionit tregëtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian është një proces që ka për qëllim harmonizimin dhe përshtatjen e ligjeve dhe rregulloreve tregëtare të Shqipërisë me standardet dhe direktivat e BE-së. Ky proces është thelbësor për integrimin e Shqipërisë në tregun e brendshëm të BE-së dhe për sigurimin e një konkurrence të rregullt dhe të barabartë për bizneset në Shqipëri.

Në këtë proces, Shqipëria ka marrë përsipër angazhime për të adoptuar dhe zbatuar ligjet dhe rregulloret e BE-së në fushën e tregtisë së mallrave, shërbimeve, prokurimeve publike, konkurrencës, sigurisë së produkteve, standardizimit dhe shumë fusha të tjera relevante.

Qeveria shqiptare ka punuar nëpërmjet institucioneve relevante si Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes, Organizata e Shtetit për Standardizim (OSHEE), Autoriteti i Konkurrencës, duke bërë përpjekje për të përshtatur ligjet shqiptare me direktivat e BE-së dhe për të zbatuar rregulloret dhe udhëzimet e nevojshme.

Pra, Shqipëria ka përfunduar procesin e harmonizimit të ligjeve dhe ka ndërmarrë hapat e nevojshëm për t'u përafëruar me legjislacionin tregëtar të BE-së. Ky proces përfshin hartimin dhe miratimin e ligjeve, krijimin e organeve dhe institucioneve të nevojshme për zbatimin e tyre, si dhe monitorimin dhe raportimin periodik mbi përparimin në zbatimin e legjislacionit tregëtar të BE-së.

Megjithatë, është e rëndësishme të theksohet se përafrimi i plotë dhe implementimi i legjislacionit tregëtar të BE-së kërkon kohë dhe përpjekje të vazhdueshme. Është një proces i ndërlikuar që ka nevojë për koordinim të mirëfilltë mes institucioneve shqiptare dhe institucioneve të BE-së, si dhe për investime në kapacitetet e nevojshme për zbatimin e ligjeve dhe rregulloreve tregëtare.

Për të qenë në përputhje me legjislacionin tregëtar të BE-së, Shqipëria duhet të sigurojë përshtatjen e plotë të legjislacionit të saj, implementimin e mekanizmave të kontrollit dhe zbatimit të rregullave të tregtisë, dhe sigurimin e njëmjedisi të barabartë për të gjithë aktorët e tregut. Ky proces përfshin edhe ndihmën dhe mbështetjen e institucioneve të BE-së nëpërmjet programeve të ndryshme të asistencës dhe financimit.

Përafrimi i legjislacionit tregëtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian ka përfitime të rëndësishme për Shqipërinë. Nëpërmjet përafrimit, hapen mundësi të reja tregtare dhe investimesh për bizneset shqiptare në tregun e brendshëm të BE-së. Po ashtu, konsumatorët shqiptarë fitojnë nga përdorimi i standardeve të larta të produkteve dhe shërbimeve që ofrohen në BE.

Procesi i përafrimit është i ndërlikuar dhe kërkon angazhim të vazhdueshëm për të siguruar përshatjen dhe zbatimin e ligjeve dhe rregulloreve të nevojshme. Është gjithashtu e rëndësishme të ketë vullnet politik dhe përkushtim në të gjithë nivelin qeveritar për të realizuar përafrimin me sukses.

Ndihma dhe bashkëpunimi nga institucionet e BE-së, si dhe monitorimi i pavarur dhe vlerësimi i progresit nga Komisioni Evropian, janë faktorë të rëndësishëm në këtë proces.

Në përgjithësi, përafrimi i legjislacionit tregëtar shqiptar me atë të Bashkimit Evropian është një hap i rëndësishëm drejt integrimin evropian të Shqipërisë dhe ndihmon në krijimin e një ambienti të favorshëm tregëtar dhe investimesh në vend